

Kunnskapsgrunnlag

Rapport II: Innspel til strategiar for utvikling av kommunedelsentera i Øygarden

Dokumentet summera opp innbyggjarinnspel til utvikling av kommunedelsentera Rong, Ågotnes og Skogsskiftet.

Innhald

1. Innleiing	4
Kopling til samfunnsdelen til kommuneplan for Øygarden 2022-2034	4
Kva skal vi oppnå med delprosjektet?	5
Nærare om innbyggjarinvolvering og medverknad	5
Korleis lesa rapporten/kunnskapsgrunnlaget?	6
2. Innbyggjarinnspel Rong	8
Fakta om kommunedelsenteret Rong	8
Identitet og tilhøyrslø	8
Bustad for alle og godt bumiljø	9
Tenestetilbod	10
Lett tilgang til natur	11
Uterom og møteplassar	11
Mobilitet og trygg ferdsel	12
Lokale ressursar som kan nyttast til småskala næring	14
Kor tilfreds er innbyggjarane på Rong?	15
Kva bør gjerast noko med på Rong?	15
3. Innbyggjarinnspel Ågotnes	17
Fakta om kommunedelsenteret Ågotnes	17
Identitet og tilhøyrslø	17
Bustad for alle og godt bumiljø	18
Tenestetilbod	18
Lett tilgang til natur	20
Mobilitet og trygg ferdsel	21
Uterom og møteplassar	22
Lokale ressursar som kan nyttast til småskala næring	22
Kor tilfreds er innbyggjarane på Ågotnes?	23
.....	23
Kva bør gjerast noko med på Ågotnes?	23
4. Innbyggjarinnspel Skogsskiftet	25
Fakta om Skogsskiftet	25
Identitet og tilhøyrslø	25
Bustad for alle og gode bumiljø	26
Tenestetilbod	26
Lett tilgang til natur	27

Mobilitet og trygg ferdsel.....	28
Uterom og møteplassar.....	28
Lokale ressursar som kan nyttast til småskala næring.....	30
Kor tilfreds er innbyggjarane i Skogsskiftet?.....	31
Kva bør gjerast noko med i Skogsskiftet?.....	31
5. Kva er felles og kva skil kommunedelsentera frå kvarande?.....	33
Dette er felles ved kommunedelsentera.....	33
Dette er unikt ved dei ulike kommunedelsentera.....	35
Dette bør vi ha fokus på i arealdelen til kommuneplanen.....	36
Korleis kan vi følgja dette opp i andre prosessar.....	37

1. Innleiing

Dette er den andre rapporten i arbeidet med delprosjektet «lokalsenter-, kommunedelsenter- og bygdestrategiar». Prosjektet er del av kunnskapshentinga for å utvikla strategisk planprogram for arealdelen til kommuneplanen for Øygarden (jf. [\(KS-sak 232/23\)](#)). Innspela vi får gjennom medverknadsaktivitetar, skal fungera som grunnlag for politiske drøftingar om prinsipp for arealbruk i lokalsentra, kommunedelsentera og bygdene i Øygarden.

Denne rapporten summerer opp innspel som gjeld dei tre kommunedelsentera.

Kopling til samfunnsdelen til kommuneplan for Øygarden 2022-2034

[Samfunnsdelen til kommuneplanen for Øygarden](#) (KPS), med vedtekne arealstrategiar, er førande for

delprosjektet. Eit hovudgrep i vedtekne arealstrategiar, er ein senterstruktur med fire nivå (jf. figur 1.1.). Denne senterstrukturen skal bidra til at innbyggjarane, uavhengig av kvar dei bur i Øygarden, får korte avstandar til tenester i sitt næraste senter.

Kvart nivå i senterstrukturen har tilhøyrande strategiar for korleis areala, på eit overordna nivå, skal nyttast, kva for funksjonar og tenester som typisk bør tilbydast og korleis både sentra og bygdene kan utviklast og styrkast med utgangspunkt i dei ressursane og kvalitetane dei har (jf. kapittel 9 i KPS).

I september-oktober 2024 har det vore medverknadsmøter, og ope for innbyggjar-

Figur 1.1. Senterstrukturen i

Øygarden (jf. [Samfunnsdelen til kommuneplan for Øygarden](#)).

innspel til utvikling av dei tre definerte kommunedelsenters våre. Mål for samfunnsutviklinga, vedteken senterstruktur med tilhøyrande *arealstrategiar for kommunedelsenters* (kapittel 9.4 i KPS og faktaboks), har vore førande for innspela. Merk likevel at arealstrategiane for korleis «*vi skal ta heile kommunen i bruk*» (jf. kap. 9.1 i KPS), «*styrka oss som næringskommune*» (kap. 9.6) og «*ta vare på naturen vår*» (kap. 9.7) også har verknad på korleis areala i kommunedelsenters bør brukast i framtida. I tillegg er delmål om «*bustad for alle*», med tilhøyrande strategiar, viktig grunnlag for delprosjektet og kunnskapshentinga.

Kva skal vi oppnå med delprosjektet?

Mandat for delprosjektet er som følgjer:

- utdjupa samfunnsdelen sine kommunedelsenterstrategiar for nærmiljøutvikling, bustader og enkelt kvardagsliv for alle
- fastsetta kommunedelsenters si utstrekning og omfang av foretting og tenestetilbod
- avklara korleis vi kan leggja til rette for bustader for alle i kommunedelsenters
- utvikla småskala næring basert på ressursane og identiteten/særtrekka som kommunedelsenters har.

Nærare om innbyggjarinvolvering og medverknad

Arealdelen til kommuneplanen, som dette prosjektet er ein del av, skal utarbeidast etter plan- og bygningslova, noko som inneber krav om medverknad (jf. pbl § 5-1). Kunnskapen som ligg til grunn for denne rapporten, byggjer på medverknad frå:

- barn og unge, i form av barnetråkk i barnehagar og grunnskulen (hovudsakeleg 5. og 8. trinn),
- gjennomførte innspelsmøter i dei tre kommunedelsenters,
- tilrettelegging for gjestebod,
- digital kartløyising på Øygarden kommune si nettside.

Medverknadsperioden starta med barnetråkk våren 2024. Medverknadsmøta vart arrangert i september m/moglegheit for å gje innspel fram til fram 13. oktober. Moglegheita til medverknad vart formidla slik:

9.4 Arealstrategiar for kommunedelsenters Skogsskiftet, Ågotnes og Rong

Namn på strategien:

Vi skal styrka kommunedelsenters ut i frå lokale behov og moglegheiter, og med større variasjon av tilbod enn i lokalsenters.

9.4.1 Viktige grep for å styrka kommunedelsenters våre

- Kommunedelsenters er også næraste senters for sitt omland, og skal vera ein trygg og attraktiv stad å bu og veksa opp.
- Styrka og vidareutvikla tilboda innan detaljhandel, kommunale helse- og omsorgsteneste, skule, barnehage, kultur, fritid og idrett.
- Styrka kommunedelsenters med bustader tett på eit utvida tilbod av arbeidsplassar og tenester.
- Kommunedelsenters skal vera knutepunkt for kollektiv og transport mot bygdene våre, lokalsenters og Straume.

4.2.3 Alle innbyggjarane i Øygarden har tilgang på trygge og tilgjengelege bustadar

- Vi skal sikra variasjon i bustadtilbodet i heile kommunen, og tilby ulike bustadar og buformer som passar for ulike livsfasar og livssituasjonar.
- Vi skal leggja til rette for meir mangfald og variasjon i alder- og familiesamansetning i sentrumsområda, ved å tilby bustadar i ulike størrelsar og priskategoriar.

- SMS til alle innbyggjarar og grunneigarar over 16 år med lenke til nettsida om meir informasjon (våren 2024)
- Annonse i Vestnytt i forkant av møta, og gjennom heile medverknadsperioden
- Informasjon på kommunen sine info-skjermar
- Plakatar og flygeblad på kommunen sine innbyggartorg og bibliotek
- Artiklar på kommunen sine nettsider
- Informasjon på sosiale media i forkant av møta og oppdatering undervegs
- Artiklar i Vestnytt
- Oppmoda råda til deltaking og om å dela informasjon til sine interessegrupper med oppfordring om å delta i medverknadsarbeidet

Alle offentlege og private skular og barnehagar har vore invitert til å gjennomføra Barnetråkk. Våren 2024 gjennomførte 21 skuleklassar frå 5.- og 8.-trinn og 12 barnehagar i Øygarden [Barnetråkk-arbeidet](#). Ytterlegare 13 skuleklassar og 1 barnehage gjennomførte kartleggingsprosjektet hausten 2024. På grunn av manglande kompatibilitet mellom kartløyisinga til Barnetråkk og tilgjengeleg IKT-utstyr, har ikkje Danielsen barne- og ungdomsskule (privat) fått gjennomført kartlegginga. Med unntak av to barneskular og ein ungdomsskule har alle dei offentlege skulane delteke i Barnetråkk-prosjektet. Resultat frå barnetråkk som gjeld kommunedelsentera våre, er nytta som kunnskapsgrunnlag i denne rapporten.

På medverknadsarrangementa i kommunedelsentera, som vart gjennomført i september-oktober, deltok ca. 100 innbyggjarar.¹ I tillegg fekk vi:

- 7 innspel via den digitale kartløyisinga, og
- 6 innspel i WebSak (brev- og e-postformat).

Samla har om lag 115 innbyggjarar gitt innspel som gjeld kommunedelsentera. I tillegg har 3 barnehagar m/hjelp frå vaksne og om lag 90 skuleelevar bidrege med innspel som gjeld kommunedelsentera (jf. barnetråkk).

[Korleis lesa rapporten/kunnskapsgrunnlaget?](#)

Med utgangspunkt i mandat for delprosjektet, har vi bedt innbyggjarane om innspel til sju tema:

- Identitet og tilhøyrse
- Bustad for alle – gode bumiljø
- Tenestetilbod
- Lett tilgang til natur
- Mobilitet og trygg ferdsel
- Uterom og møteplassar
- Lokale ressursar som kan nyttast til småskala næring

Tema tar utgangspunkt i vedtekne arealstrategiar (KPS) og kjent kunnskap om kva for kvalitetar som gjer stader og lokalsamfunn til ein god stad å bu. Metodikken vi la til grunn bygger på

¹ Rong (ca. 50 deltakarar), Ågotnes (ca. 25) og Skogsskiftet (ca. 25).

«stedskompasset», men er forenkla og forkorta for å få tilstrekkeleg tid til gjennomføring.

I kapitla som følgjer er innspel frå både barnetråkk og medverknadsaktivitetane systematisert og framstilt tematisk og geografisk i tekst og kart. Tekst som i rapporten er sett i «*kursiv*», er sitat frå dei tekstlege innspela vi har fått i medverknadsmøta og/eller «ettersendte» innspel frå innbyggjarar.

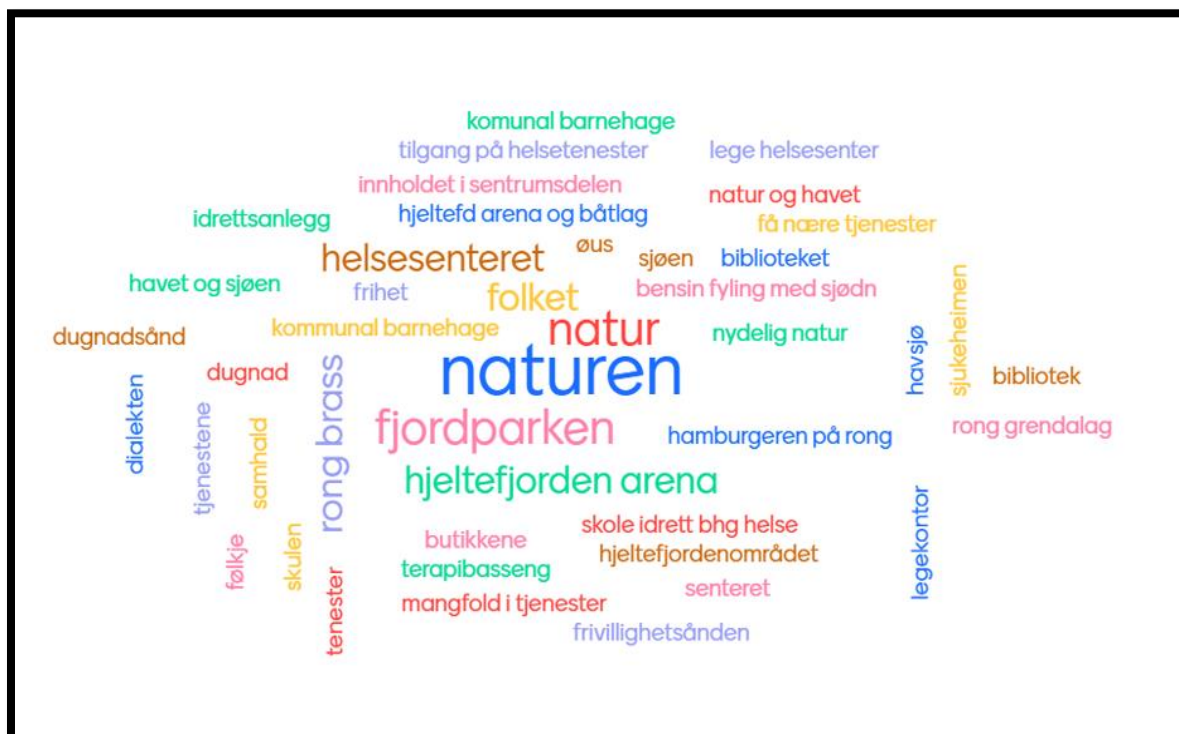
2. Innbyggjarinnspel Rong

Fakta om kommunedelsenteret Rong

Rong er det nordlegaste og minste kommunedelsenteret i Øygarden. I underkant av 1400 personar bur innanfor kommunedelsenteret. 24 prosent av innbyggjarane er barn og unge (0-18 år). 17 prosent er 67 år eller eldre. 65 prosent av innbyggjarane bur i einebustad. I gjeldande planar er det potensiale for rundt 700 nye bustadeiningar. Rong har tenestetilbod som barnehage, barneskule, ungdomsskule, idrettshall, svømmehall, bibliotek og innbyggartorg, kulturhus, sjukeheim, legekontor, private helsetenester, apotek, kjøpesenter/handel, daglegvare, bensinstasjon, servering, marina. Fjordparken som stod ferdig i 2020 utgjer eit flott opparbeida grøntområde i kommunedelsenteret.

Identitet og tilhøyrslse

Identitet og tilhøyrslse handlar om kva innbyggjarane meiner gjer kommunedelsentera til ein god stad å bu, og kva det er som særpregar og knyter dei til staden. Kvalitetane som innbyggjarane løftar fram, handlar også om kva dei «set pris på», er glad i og som dei meiner må takast vare på eller styrkast i den vidare utviklinga av kommunedelsenteret.

Figur 2.1. Kva ved Rong gjer deg stolt? (N=58)

På Rong er det naturen, sjøen, Fjordparken og Hjeltefjorden med idrettsanlegg, som innbyggjarane trekkjer fram som viktig for dei. I tillegg verdset dei det tenestetilbodet som i dag finst i senteret

høgt.

Bustad for alle og godt bumljø

Temaet «bustad for alle» handlar også om å gjera Øygarden til ein god stad å bu, og viktigheita av at alle innbyggjarane har tilgang til trygge og tilgjengelege bustadar. Ein viktig samfunnsstrategi for bustadutviklinga i kommunen er:

«Vi skal sikra variasjon i bustadtilbodet i heile kommunen, og tilby ulike bustadar og buformer som passar for ulike livsfasar og livssituasjonar».

Når det gjeld dei tre kommunedelsentera våre, er det vedteke at vi skal: «styrka kommunedelsentera med bustader tett på eit utvida tilbod av arbeidsplassar og tenester».

Kart 2.1. Innspel som gjeld bustad for alle på Rong.

Innbyggjarane på Rong er bra nøgd med bustadtilbodet (sjå figur 2.2), men dei meina likevel det «*trengst meir variasjon i størrelse, pris og plassering*».

Særleg behov er knytt til eldre. Som vist i kart 2.1. meina dei at denne aldersgruppa treng eit bustadtilbod sentralt, og at det er rom for fortetting med bustader for eldre i kommunedelsenteret. Blant anna skriv dei: «*Vi treng både generasjonsbustader, «eldreblokk» med moglegheit for fellesskap, og/eller «moderne eldreboligar der folk kan klara seg sjølv 24/7*». Dei legg til at slike bustader må vera universelt utforma.

Det er også behov for fleire bustader til førstegongs-etablerarar og småbarnsfamiliar. Gjerne «*solrikt og vestvendt*» (sjå kart).

Tenestetilbod

I vedtekne arealstrategiar for kommunedelsentera (jf. kap. 9.4 i KPS) heiter det at vi skal styrka kommunedelsentera «med større variasjon av tilbod enn i lokalsentera». Dette inneber å:

«styrka og vidareutvikla tilboda innan detaljhandel, kommunale helse- og omsorgsteneste, skule, barnehage, kultur, fritid og idrett».

Per i dag er innbyggjarane som nyttar Rong som sitt næraste senter, «middels nøgd» med tenestetilbodet. Blant tilboda dei har i dag, er særleg tenester knytt til helse løfta fram som viktig. Spesifikt nemner dei: «helsestasjon, eldresenter, heimesjukepleie, legekontor, terapibasseng, fysioterapi, apotek mm.». I tillegg viser dei til betydninga av barnehage, skule og dei oppvekst- og fritidstilboda som finst i tilknytning til Hjeltefjorden og ved Fjordparken.

Andre viktige kulturtilbod er biblioteket og kulturhuset på Rong. Typiske «senterfunksjonar», så som daglegvarer, frisør og bensinstasjon er også tenester dei treng og set pris på. Det er likevel tenester, særleg offentlege, som dei saknar:

- Legevaktsordning
- Tannlege
- Jordmor
- Fysioterapi
- Politi

I tillegg er det behov for eit meir allsidig tilbod til unge, særleg for dei som ikkje deltek i organisert fritidstilbod. Døme på slikt tilbod kan vera «ungdomsklubb» og «sykkelpark».

Fleire av deltakarane på innspelsmøte som vart arrangert i Rong, bur lenger nord i kommunen, og nyttar «Rong som sitt kommunedelsenter». Mange blant desse er uroa for framtidig tenestetilbod i senteret: «I staden for å utvikle Rong til kommunedelsenter, ser ein, diverre, tydelege teikn på at ein byggjer ned tenester, at det gamle rådhuset vert forlete, og barnehagen får kanskje ikkje leve vidare. Dette står skarpt i strid med kva samfunnsplanen seier om kva eit kommunedelsenter skal vere. Her må KPA gje som svar at samfunnsplanen skal følgjast opp».

«Eg meiner at skuletilbodet i nord må haldast, sjølv om framlagde prognoser syner noko anna kva gjeld folketals-veksten. Det vert i framlegg til skule- og barnehagebruksplan, sagt at det vert nullvekst i gamle Øygarden. Det er med stor undring ein ser at næringsutviklinga i nord skal bety nullvekst på sikt? Vil ikkje dette skape arbeidsplassar, og kvar skal dei bu? Skule- og barnehagetilbodet, er viktig for å halde på innbyggjarane og for å få tilflytting. Det kan gjerast ved å leggje vekt på prinsippa om desentralisering og nærleik».

På generelt grunnlag meina innbyggjarane at «tidlegare Øygarden rådhus bør nyttast til å tilby fleire kommunale tenester til innbyggjarane nord i kommunen». Dei etterlyser også «betre kollektivtilbod m/fleire mini- og hent-meg-bussar».

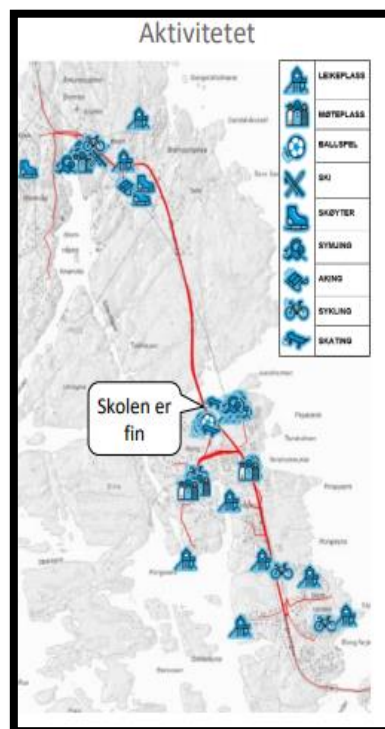
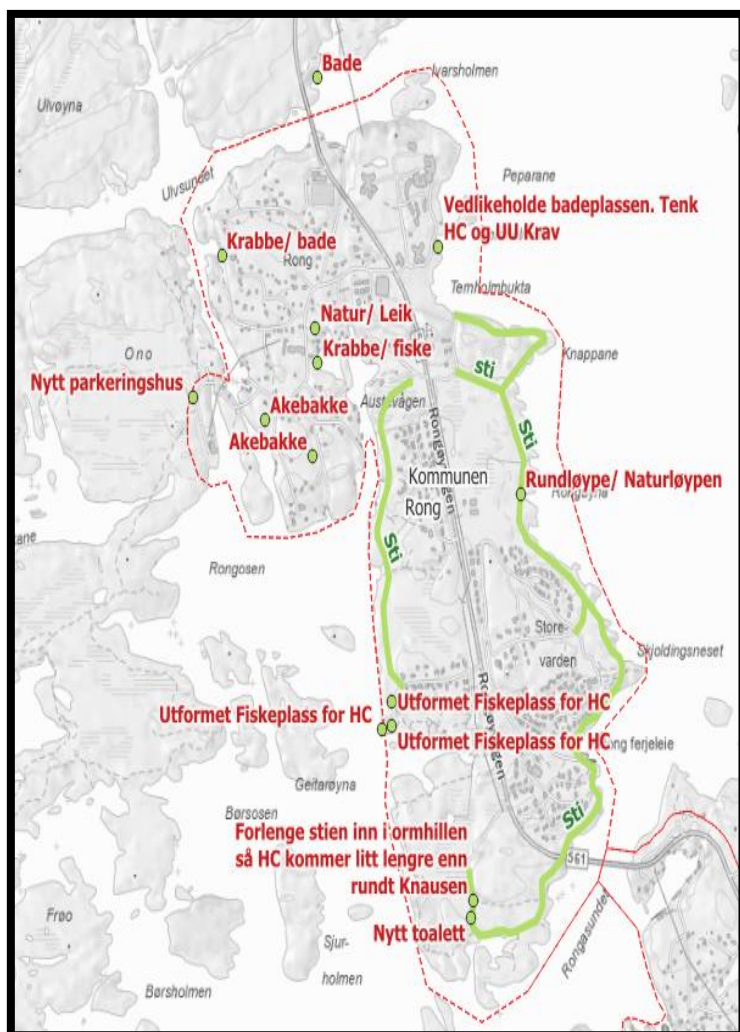
Lett tilgang til natur

Å ta vare på naturen er ei vedteken målsetting i samfunnsdelen til kommuneplanen for Øygarden (jf. kapittel 9.1 i KPS). Når det gjeld sentra våre, skal vi:

- Prioritera natur- og friluftsareal som er viktige for at sentra våre er attraktive bustadområde
- Disponera areal til å opparbeida tur- og friluftsområde tett på, eller i alle sentersonene

Natur og sjø er også viktige særtrekk ved Rong, og innbyggerane er godt nøgd med den tilgangen dei har til naturen (jf. figur 2.2.). Det blir blant anna vist til at «Fjordparken, Ormhilleren og rundløypa ved Dethloffhytta» er særleg verdifulle natur- og turområde i kommunedelsenteret. I kart 2.2. blir det også vist til kva for aktivitetar innbyggerane utfører ulike stadar i naturen. Det same gjeld for kartregistreringane i barnetråkk (sjå også kart 2.3.).

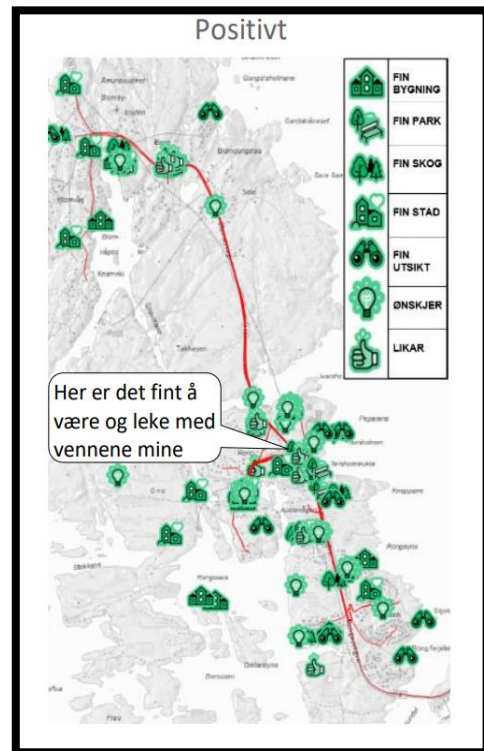
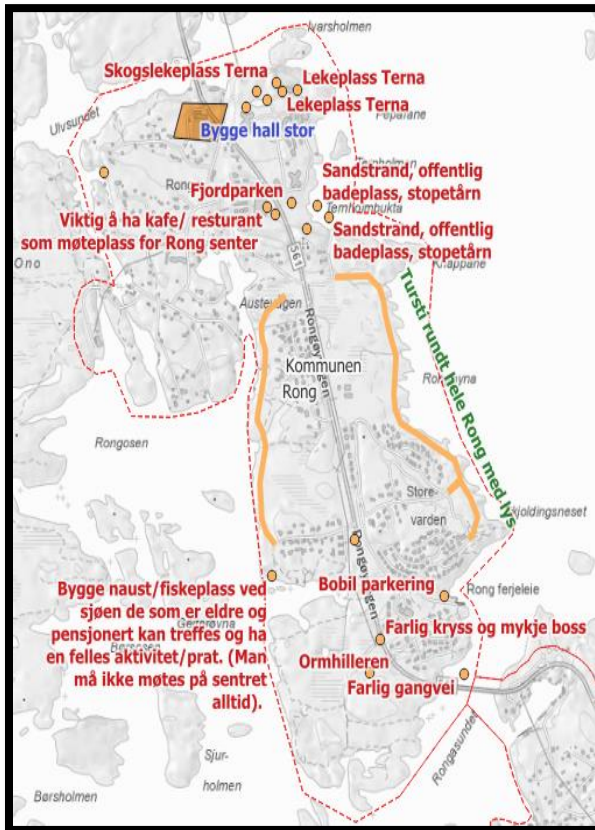
Sjølv om innbyggerane er godt nøgd med tilgangen til natur, saknar dei meir universell tilrettelegging. Særleg gjeld dette tilrettelegging til sjø: «de med nedsett funksjonsevne - hvor skal de gå på tur og komme seg til sjøen for å fiske? Det må lages fiskeplass til de i rullestol og universelt utforma tursti for alle». Det blir også vist til at «badeplassar i Oen krev sikker overgang for besøkande».

Kart 2.2. Viktige naturområde på Rong. Kartet til høgre er henta frå barnetråkk og viser stader som er viktige for barn og unge sine aktivitetar.

Uterom og møteplassar

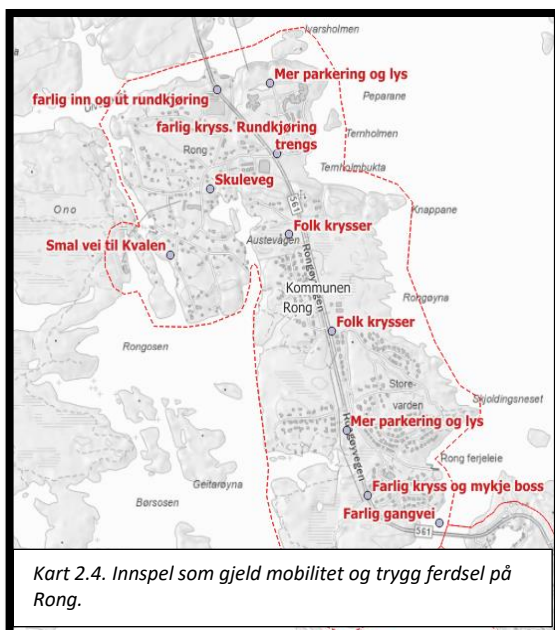
Innbyggerane er bra nøgd med uterom og møtestadar på Rong. Til dømes løftar dei fram fleire stadar ved sjøen og i naturen som er viktige for dei; så Fjordparken

Kart 2.3. Innspel som gjeld viktige møteplassar og uterom på Rong.

og Ormhilleren, og plassar der barn, unge og vaksne akar, badar og fiskar (kart 2.2. og kart 2.3.).

Også i barnetråkk er det registrert fleire viktige plassar i naturen der dei likar å opphalda seg. Dette gjeld særleg området rundt skulen, Hjeltefjorden arena og Fjordparken, men også stader der dei badar, akar, går på skøyter eller møter vener for lek (sjå kart 2.2, 2.3. og 2.5).

Biblioteket og kulturhus på Rong er også haldd fram som viktige møteplassar for innbyggjarane.

Blant ting dei saknar er ein: «møteplass/fiskeplass ved sjøen der eldre eller de med funksjonsnedsettelse kan nyte livet, eller slå av en prat. Man må ikke møtes på senteret alltid».

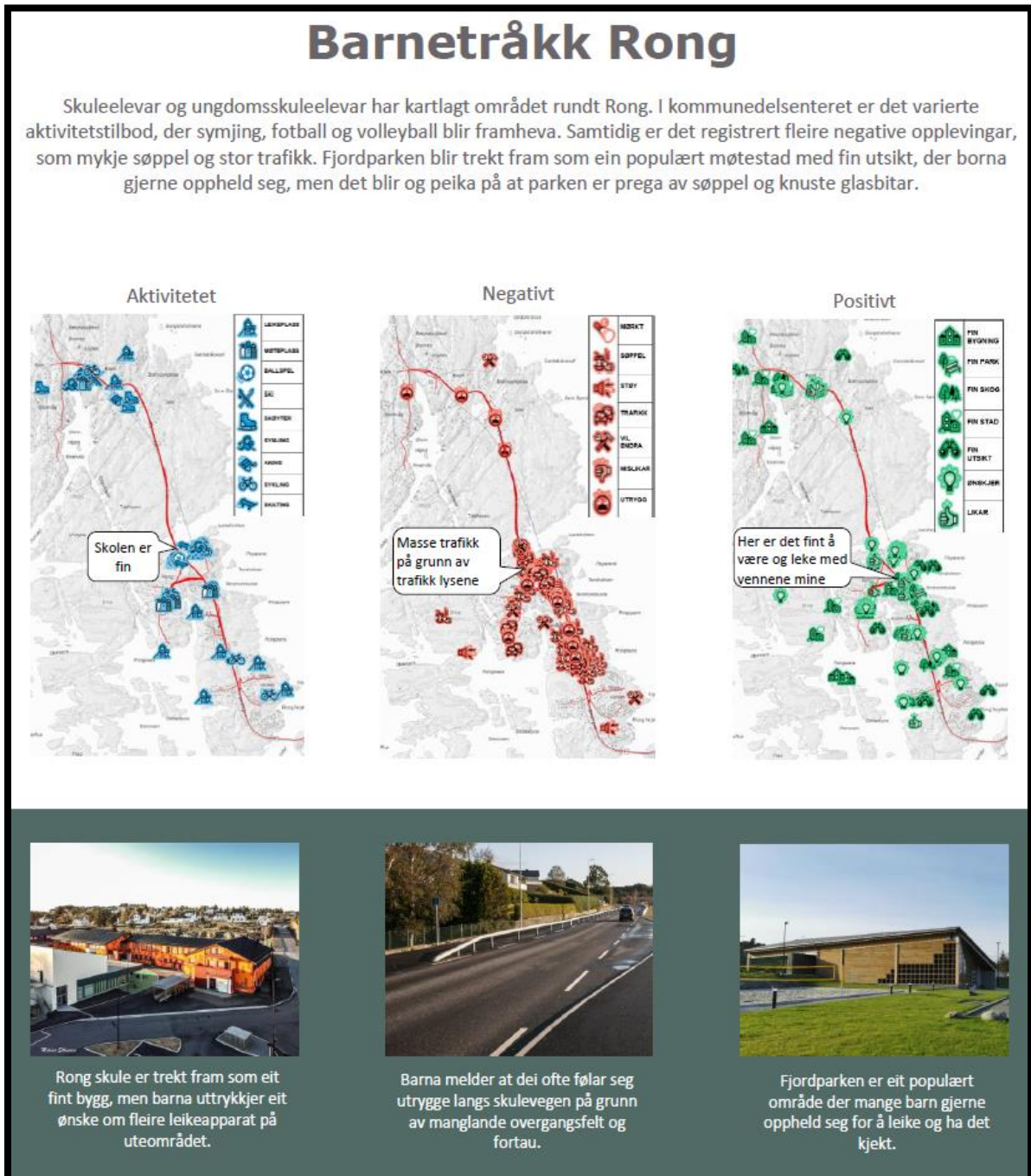
Dei legg også til at: «ungdommen i nordre del av Øygarden treng ein møteplass som ungdomsklubb. I dag driv dei mykje dank og ugagn». Ein ungdomsklubb kan til dømes etablerast i Fjordparken.

Mobilitet og trygg ferdsel

Trygge og trivelege vegar å ta seg fram i nærområda på, gjer at fleire kan gå eller sykla

framfor å nytta bil. Fysisk tilrettelegging for meir aktiv og helsefremjande transport kan handla om gang- og sykkelveggar, fortau, snarvegar i terreng, overgangar, reduserte fartsgrenser mm.

I samfunnsdelen til kommuneplanen for Øygarden står det blant anna at vi skal «*Prioritera trygge og attraktive koplingar og trasear for gåande og syklende innanfor sentersonene*» (jf. arealstrategiar i KPS, kap. 9.1).

Kart 2.5. Registreringar frå barnetråkk på Rong.

På Rong er dei middels nøgd med trafikktryggleiken. Frå barnetråkk-registreringane er det meldt om fleire stader der barn og unge føler seg utrygge, grunna mykje trafikk (sjå kart 2.5). Frå innspelsmøta blir det også vist til behov for tryggare skuleveg. Blant anna meina dei at «*fartsgrensa på Rong-flata må senkast*» og Ulvesundet bru «*må leggst til rette for gåande og syklende*». Det er også behov for tiltak ved Osundet bru. Dei legg til at skulevegen ved gamle Kiwi må bli tryggare, og det må etablerast rundkøyring eller flytta overgangsfeltet ned mot Rong skule. Gangfeltet, slik det er plassert i dag, mein dei er farleg.

Innbyggjarane er heller ikkje nøgd med kollektivtilbodet: «*For å styrke bygdene og Rong som kommunedelsenter, vil det vere ein god ide å lage eit betre busstilbod i nordre del av Øygarden. Kva med å setje opp buss, kvar time, mellom Rong og alle bygdene i nordre del av kommunen, gjerne inkludert Misje og Turøy og mellom kommunedelsentera Ågotnes og Rong. I dag er det born som ikkje får vere med på fritidsaktivitetar, grunna store avstandar og manglande kollektivtilbod*».

Lokale ressursar som kan nyttast til småskala næring

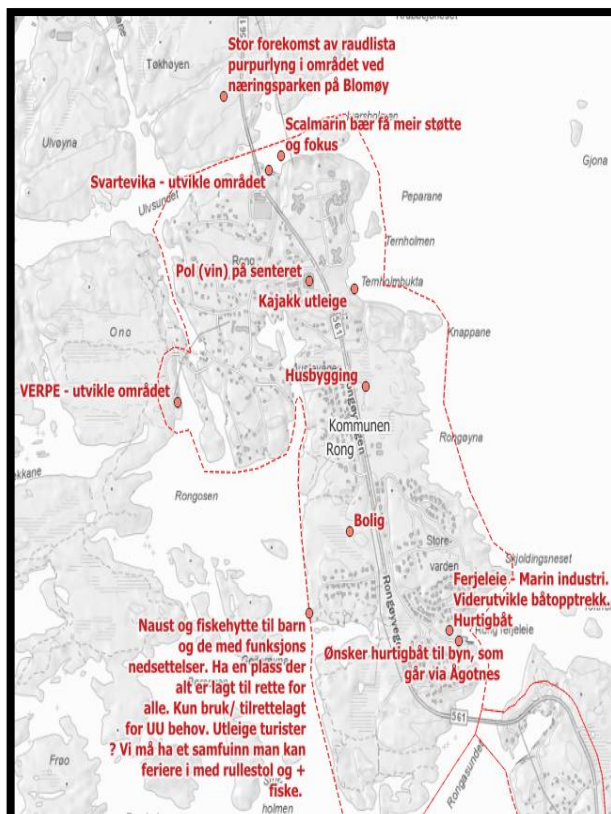
Eit viktig arealstrategisk grep frå samfunnsdelen til kommuneplanen er at sentra sitt særpreg og ressursgrunnlag skal kunna nyttast i framtidig utvikling. Dette betyr at det er viktig å identifisera dei ressursane som gir lokalsenteret særpreg og eventuelt kan nyttast i småskala lokal næringsutvikling.

Innpela som gjeld lokalt ressursgrunnlag på Rong, viser primært til dei ressursane som finst i senterområdet, med tilbod som kafé, bibliotek, blomsterbutikk, treningssenter, Hjeltefjorden arena og Fjordparken. Også kulturhuset med moglegheit for ulike kulturarrangement, vert haldt fram som ressurs for småskala næringsstilbod. I tillegg nemner dei Kystmuseet i Oen.

Som vist i kart, meina dei også at det finst eit potensiale i sjøressursane og marine næringar, men legg til: «*Føler på utanforskap v/å få konsesjon til hausting av marine ressursar. Har en oppfatning av at oppdrettsanlegg blir prioritert*».

Det blir også spelt inn at «*rådhuset på Rong og gamle Blomvåg skule, kan leggst til rette som gründer-hub*» for innbyggjarane nord i kommunen.

Kart 2.6. Innspel som gjeld lokalt ressursgrunnlag som kan nyttast til småskala næring.

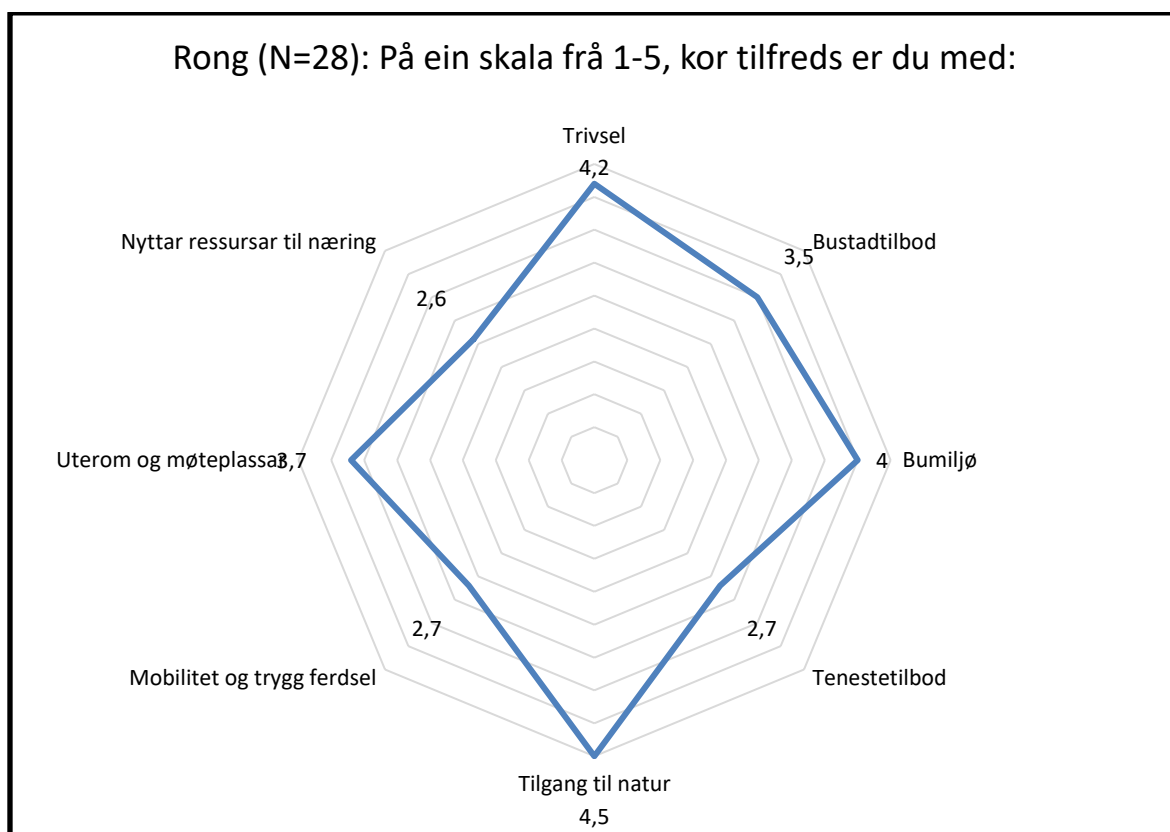

Kor tilfreds er innbyggerane på Rong?

Figur 2.2. summera opp kor tilfreds dei som har gitt innspel til utvikling av kommunedelsenteret Rong er med høvesvis bustadtilbodet, bumiljøet, tenestetilbodet, tilgang til natur, mobilitet/trygg ferdsel, uterom/møtestader, korleis dei nyttar ressursgrunnlaget og kor god dei trivst på Rong.

Lågast skår gir innbyggerane på spørsmålet om dei per i dag nyttar ressursgrunnlaget sitt til småskala næring (2,6 poeng av 5). Dei er også middels nøgd med tenestetilbodet (2,7 av 5) og opplevinga av mobilitet og trygg ferdsel (2,8 av 5).

Mest nøgd er dei med tilgangen dei har til naturen og bumiljøet sitt. I tillegg trivst innbyggerane svært godt.

Figur 2.2. Innbyggerane si grad av tilfredsheit med Rong. 1 er lågast skår, 5 er høgast.

Kva bør gjerast noko med på Rong?

Innbyggerane er også spurt om kva dei meiner bør gjerast noko med i kommunedelsenteret. På Rong er dei særleg opptekne av at tenestetilbodet må oppretthaldast for «alle generasjonar», og foreslår at «råhuset kan nyttast til å tilby gode tenester til lokalbefolkninga». Så legg dei til at dei «treng tannlege».

Innbyggerane er «rimeleg nøgd» med tilbodet av uterom og møteplassar på Rong (3,7 av 5 poeng), men dei ser behov for betre tilbod til unge, særleg for dei som ikkje deltek i organiserte tilbod. Spesifikt blir det meldt inn behov for ein ungdomsklubb nord i kommunen. Her etterspør dei eit

tydleg signal som viser korleis Øygarden kommune skal nytta bygga sine (inklusive uteareal) i framtida.

Innbyggerane er også opptatt av mobilitet og tryggare ferdsel. Som vist er det spelt inn fleire forslag til utbetringar. I tillegg ønskjer befolkninga meir universell utforming; særleg gjeld dette tilgang til sjø, men også turstiar.

3. Innbyggjarinnspel Ågotnes

Fakta om kommunedelsenteret Ågotnes

Ågotnes er det mest folkerike kommunedelsenteret i Øygarden, og har mange arbeidsplassar, særleg industriarbeidsplassar. Meir enn 4 000 personar bur innanfor kommunedelsenteret. Kommunedelsenteret har høg andel barn og unge, i overkant av 27 prosent av innbyggjarane er i aldersgruppa 0-18 år. Vel 11 prosent er 67 år eller eldre. 61 prosent bur i einebustad.

I gjeldande planar er det potensiale for 1800 nye bustadeiningar. Ågotnes har tilbud som barnehage, barneskule, ungdomsskule, idrettsbane, bu- og aktivitetssenter, handel, daglegvare, apotek, servering, privat tenesteyting og helsetenester, legekantor, m.m.

Identitet og tilhøyrse

På Ågotnes er det naturen med turløyper og tilgang til sjø som innbyggjarane er mest stolt av. I tillegg meina dei at industrihistoria, gode og varierte arbeidsplassar og eit sterkt lokalt næringsliv gir kommunedelsenteret særpreg.

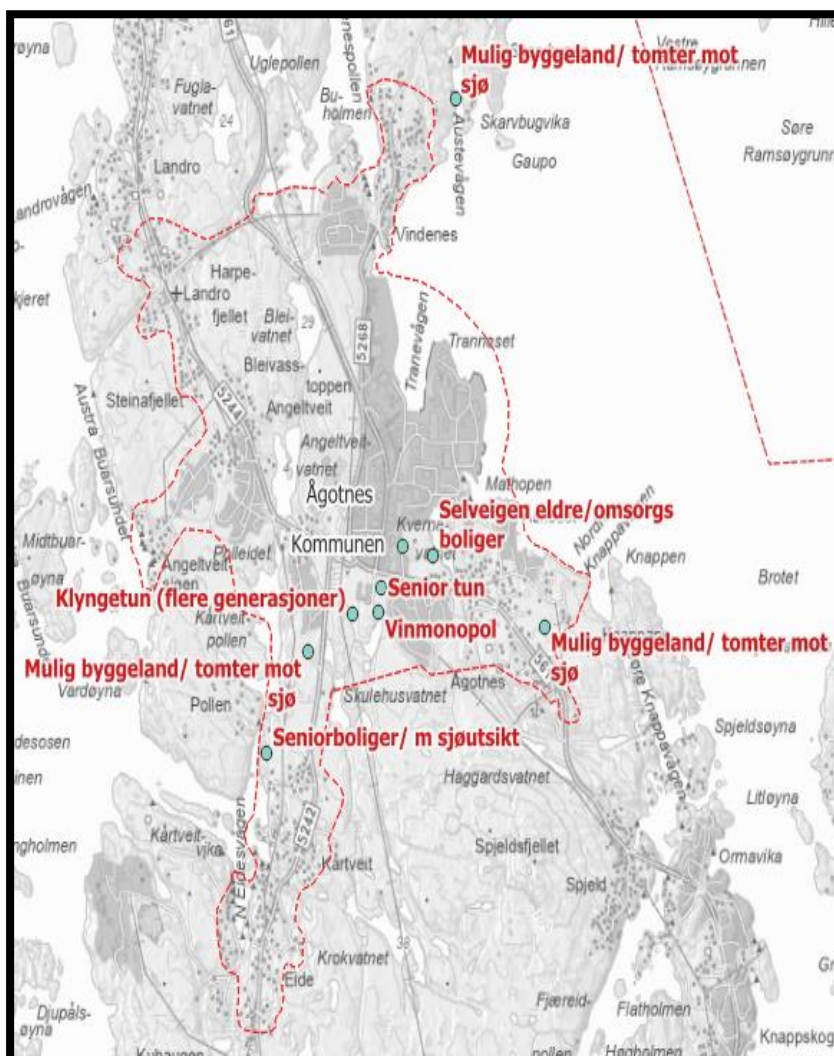

Figur 3.1. Kva ved Ågotnes gjer deg stolt? (N=36).

Bustad for alle og godt bumiljø

Innbyggerane held fram fleire døme på gode bumiljø på Ågotnes. Til dømes viser dei til Maggevarden og Valderhaug. Der er det: «*nærheit til alt. Natur, transport, handel, skule og idrettsanlegg*». Også Gamle Ågotnes har stor verdi «*med spreidd bebyggelse, og restar av gamle kulturmiljø*». I tillegg viser dei til Vindenes med kort veg til Ågotnes og sjø, sjøutsikt, fine turområde, rikt kulturmiljø og ein velfungerande lokal velforeining.

Bustadtilbodet på Ågotnes er innbyggerane bra nøgd med (3,5 av 5, sjå figur 3.2), men legg til at det er stor overvekt av einbustadar med relativt høg pris. Fram i tid meina dei det er behov for fleire og rimelegare familiebusadar. Til dømes einbustadar i rekkje. Også førstegangsetablerarar treng eit betre tilbod enn i dag. Det same gjeld for «*seniorar som ønskjer å bu enklare*». Her er det spelt inn forslag om både «*klyngetun og seniortun*» sentralt, i tillegg til «*seniorboliger med sjøutsikt*».

For å møta eldre sine behov er det også behov for fleire omsorgsbustadar, gjerne sjøveigde. Det bør også byggast «*boligar til dei som i dag er bustadlause*».

Moglege plasseringar av «*bustad for alle*» på Ågotnes er vist i kart 3.1.

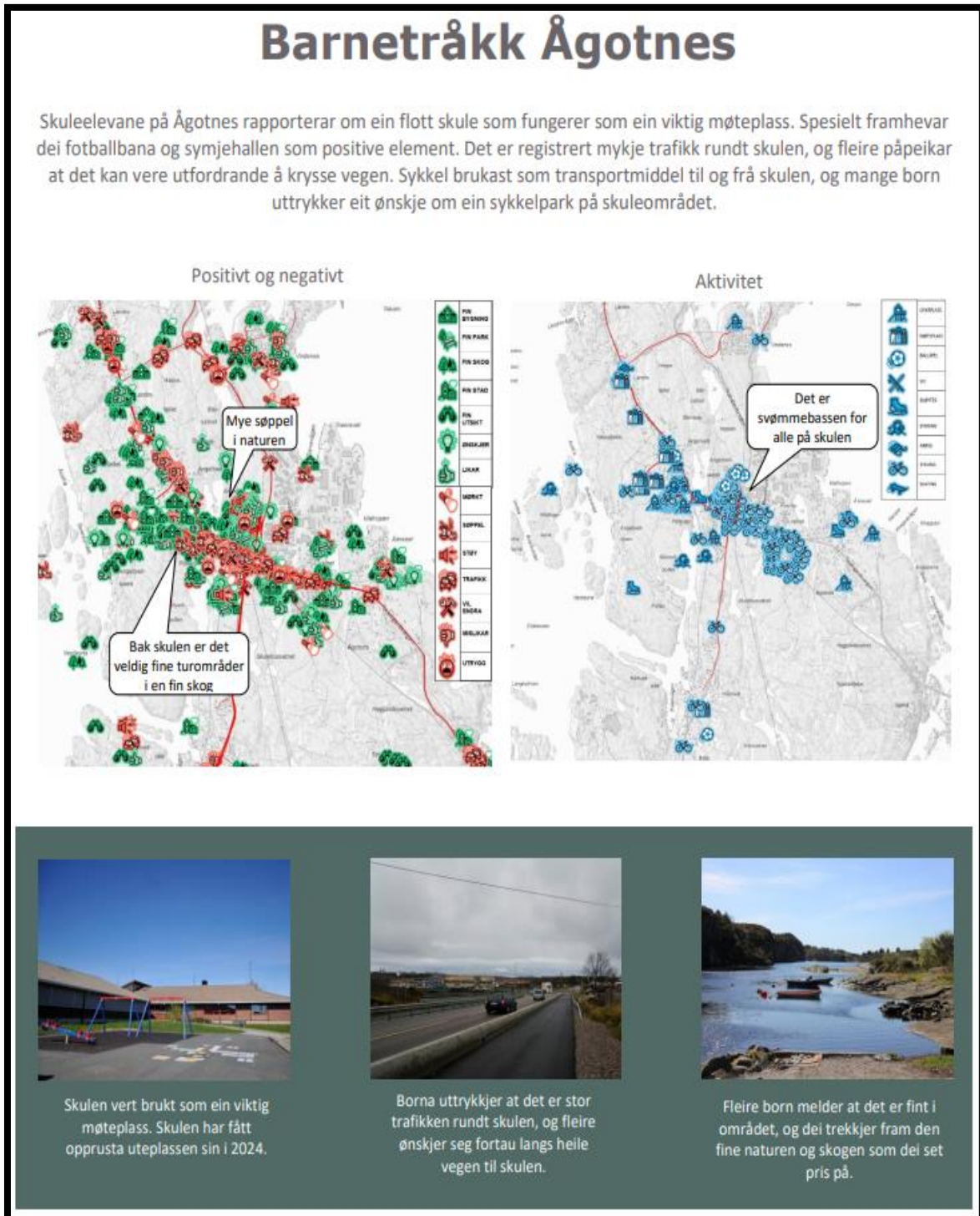
Kart 3.1. Innspel som gjeld bustad for alle på Ågotnes.

Tenestetilbod

Innspele tyder på at dei som nyttar Ågotnes som sitt næraste senter, er rimeleg nøgd med det tenestetilbodet dei har (3,8 poeng av 5). Som på Rong viser dei til viktigeita av tenester knytt til helse, så som Kvednatunet, lege og apotek. I tillegg set dei stor pris på det lokale handelstilbodet, kafé, «*takeaway*», pizzeria, pub, overnatting m.m.

Også skulen, idrettsanlegget, ungdomsklubb og Frihuset/BUA er vist til som viktige tenestetilbod i kommunedelsenteret. Desse tenestetilboda er særleg viktige for barn og unge. Som vist i barnetråkk-kartet viser barn og unge til skulen, med området rundt, som flott og viktig møteplass for dei. Også

idrettsanlegget og symjehallen er omtalt som positive møtestadar og tenestetilbod for barn og unge på Ågotnes (kart 3.2.).

Kart 3.2. Barnetråkk-registreringar Ågotnes.

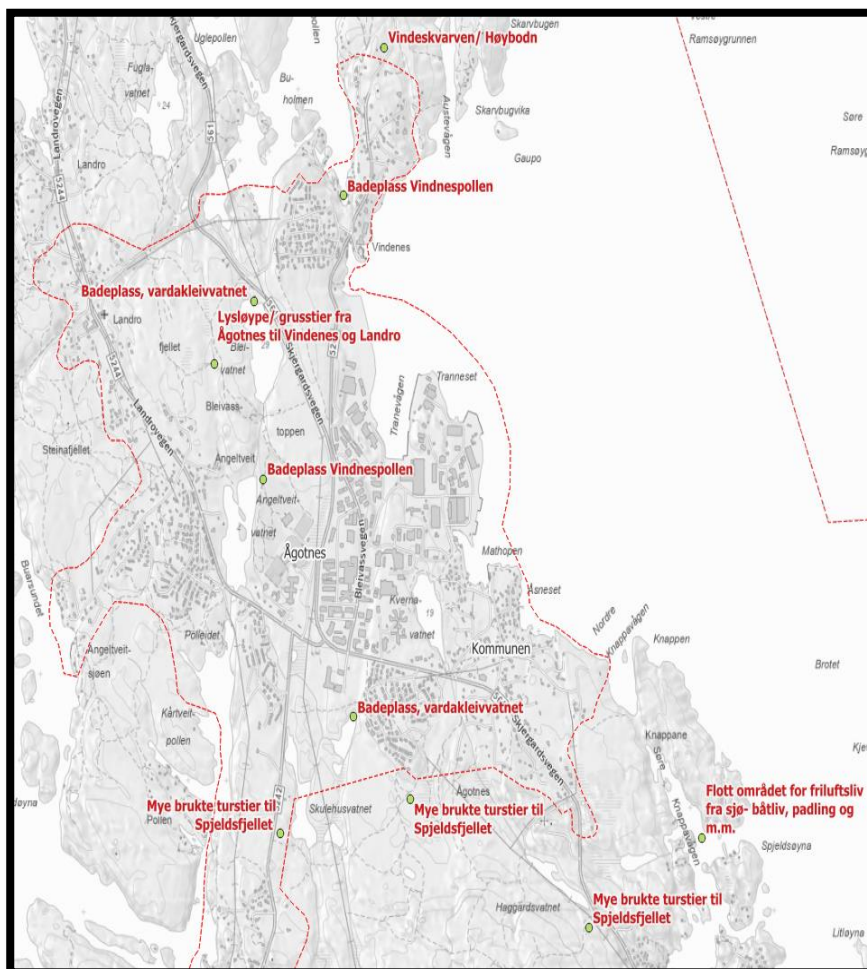
Sjølv om innbyggerane er godt nøgd med tenestetilbodet, er det tilbod dei saknar. Dette gjeld bl.a. tannlegetilbod: «*no er dette heilt umogleg, med tanke på barn/ungdom og foreldre i jobbsituasjon*». Innbyggerane saknar også bibliotek og innbyggartorg, slik dei har i Skogsskiftet og på Rong.

Det blir også spelt inn behov for arenaer der barn og unge kan drive eigenaktivitet, som «*klattring, skating, parkour, e-sport, mekking, kunst osv.*».

Dei som bur i bygdene rundt Ågotnes, meina kollektivtilbodet er dårleg. Noko som gjer det utfordrande å nytta det teneste- og fritidstilbodet som finst i kommunedelsenteret.

Lett tilgang til natur

Fleire turløyper, blant anna mellom Ågotnes-Vindenes-Landro, og mange badeplassar er vist til som viktige naturområde på Ågotnes. Også «*Spjeldsfjellet med turstiar dit frå ulike stader på Ågotnes og Midtmarka vidare sørover, har stor verdi som samanhengane naturområde utan inngrep*».

Når det gjeld badeplassar og sjøområde blir det vist til viktigeita av «*Kårtveitpollen, Kvernavatnet, Vardøysundet og heile Skjenet, badeplass i Pålsvatnet på Solsvik og i Vindenespollen*». Også barnetråkk-registreringane viser til viktigeita av desse plassane (sjå kart 3.2.).

Kart 3.3. Innspel som gjeld tilgang til natur på Ågotnes.

Innbyggerane på Ågotnes er bra nøgd med tilgangen dei har til natur og sjø (3,8 av 5 poeng), men dei har fleire forslag til betring. Blant anna meina dei at:

- «*vi kan setje av meir areal til frisbeegolf*»,

- «*universelt utforma turløyper for alle (og lengre løypar) manglar*»,
- «*universelt utforma tursti mellom Ågotnes og Landro*»,
- «*turstiar bør merkast betre*»,
- «*Bleivassvegen manglar lys til turgåande*»,

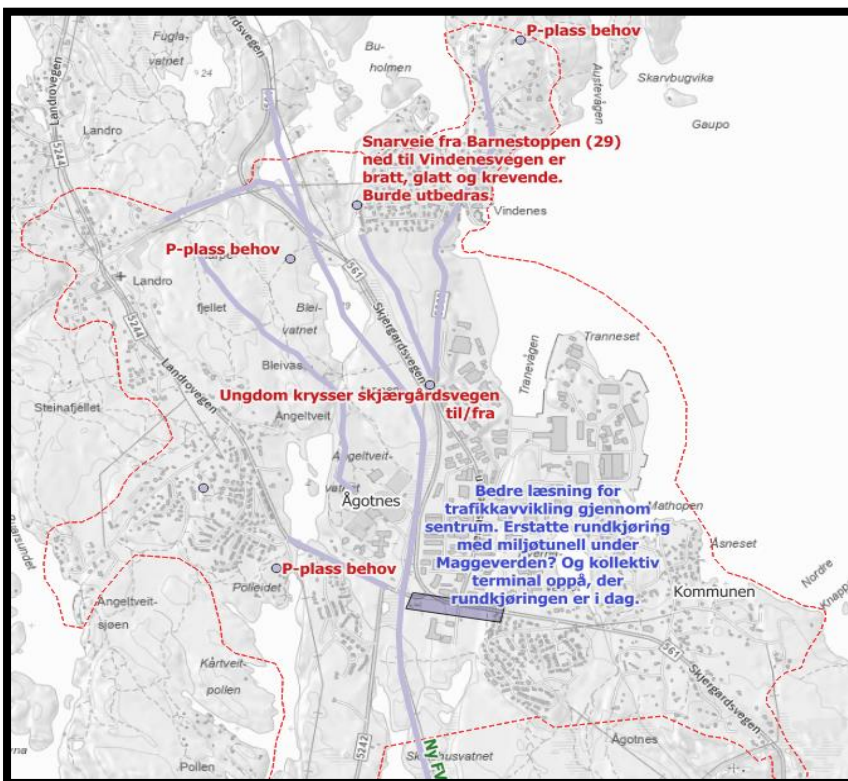
- «det er ikkje nok parkeringsplass ved turløypene»,
- «gangstien rundt Kvernavatnet må brøytast», og
- «Blåbærstien på Vindenes bør koplust saman med turløypa til Ågotnes, Landro og Angeltveit».

Dei meina også at dei treng «betre tilgong til sjødn for alle». Mange har ikkje tilgang til båt og sjø, og vi burde legge til rette for «delebåtar, utlån eller leige». Det er også behov for ei «småbåthamn med felles naust, der vi kan ta opp motor og har moglegheit for vinterlagring».

Mobilitet og trygg ferdsel

Innspel som gjeld mobilitet og trygg ferdsel, handlar mykje om trafikktryggleik, men også om almen tilkomst til natur og sjø i form av betre parkeringstilbod. Når det gjeld trafikktryggleik viser dei bl.a. til at «vi har ein trafikkfarleg veg som går tvers gjennom kommunedelsenteret. Dette er også skuleveg. Sjølv om det er gangvegar må hovudvegar kryssast. Dette er ikkje trygt».

I barnetråkk-registreringane vert det peika på mykje trafikk rundt skulen, og at det ofte kan vera

utfordrande å kryssa vegen. På strekninga Ågotnes mot Rong meina innbyggerane at fartsgrensa bør senkast til 60 km/t: «Det er utrygt for barn og unge å ferdast på denne aksen + mange ulykker. Ulykkesstatistikk Kolltveit - Ågotnes har gått ned, mellom Rong og Ågotnes går statistikken opp!! FARTGRENSE MÅ NED!».

Kart 3.4. Innspel som gjeld mobilitet og trygg ferdsel på Ågotnes.

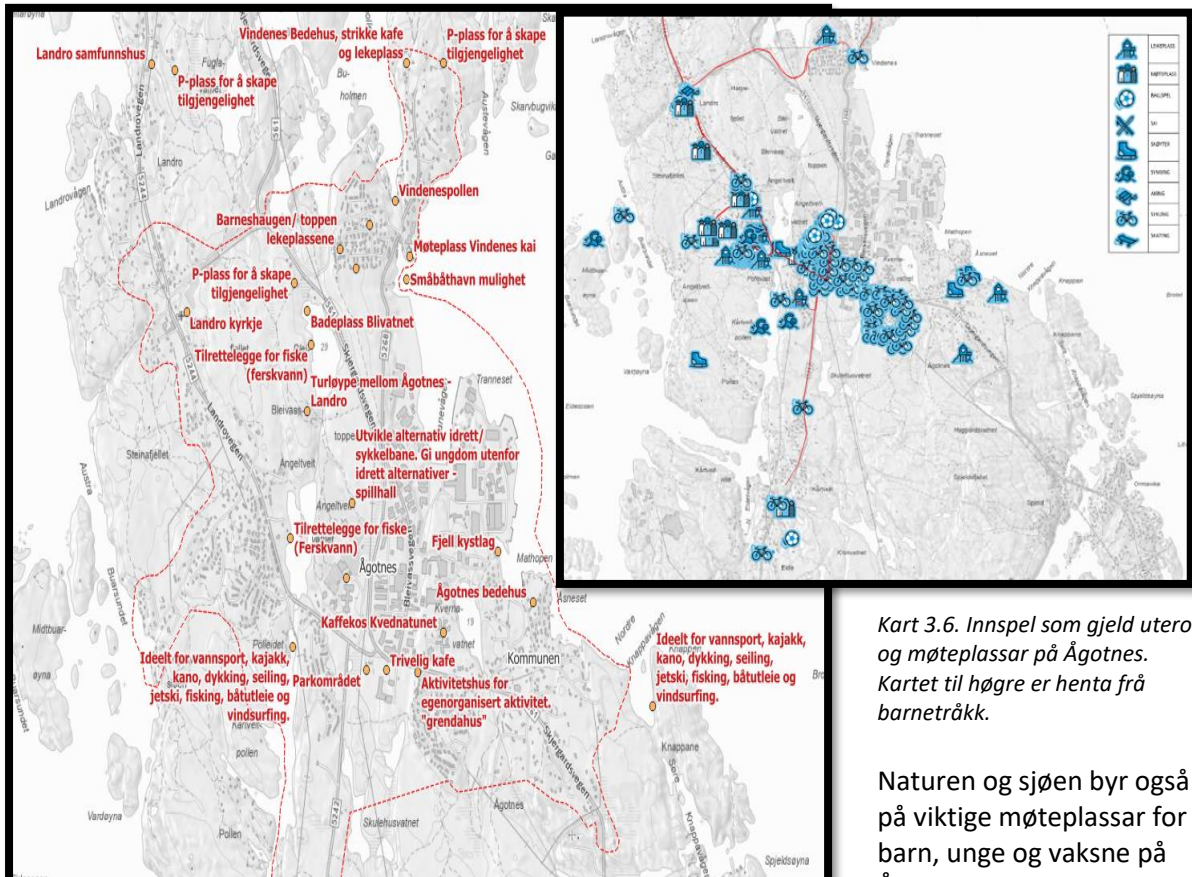
For å betra trafikktryggleiken meina innbyggerane at forbindelsen gjennom sentrum, frå

Valderhaug/Polleidet til Maggevarden kan betrast. Det same gjeld for trafikkavviklinga i sentrum. T.d.: «kan rundkjøring erstattast med miljøtunnel under Maggevarden m/kollektivterminal oppå, der rundkjøringa er i dag».

I dag «manglar dei også gang- og sykkelstiar - særleg på Vestsidvegen».

Uterom og møteplassar

Barn og unge viser til skuleområdet, idrettsanlegga og fleire leikeplassar i bustadområda som viktige møteplassar på Ågotnes. Både barnetråkk og øvrige innspel held fram området rundt skulen som særleg viktig for dei. Dette området meina dei bør vidareutviklast med tilbod som fremmar eigenaktivitet, som til dømes ein spelehall, klatrehall og sykkelbane. Frå barnetråkk går det også fram at mange nyttar sykkel som transportmiddel, og at dei ønskjer ein sykkelpark i området rundt skulen.

Kart 3.6. Innspel som gjeld uterom og møteplassar på Ågotnes. Kartet til høgre er henta frå barnetråkk.

Naturen og sjøen byr også på viktige møteplassar for barn, unge og vaksne på Ågotnes. Som vist i kart 3.6.

er det mange uteområde der innbygarane t.d. badar om sommaren eller skøytar på vinterstid. Det blir også vist til plassar som eignar seg for sjøaktivitet som kajakk, dykking, fiske mm.

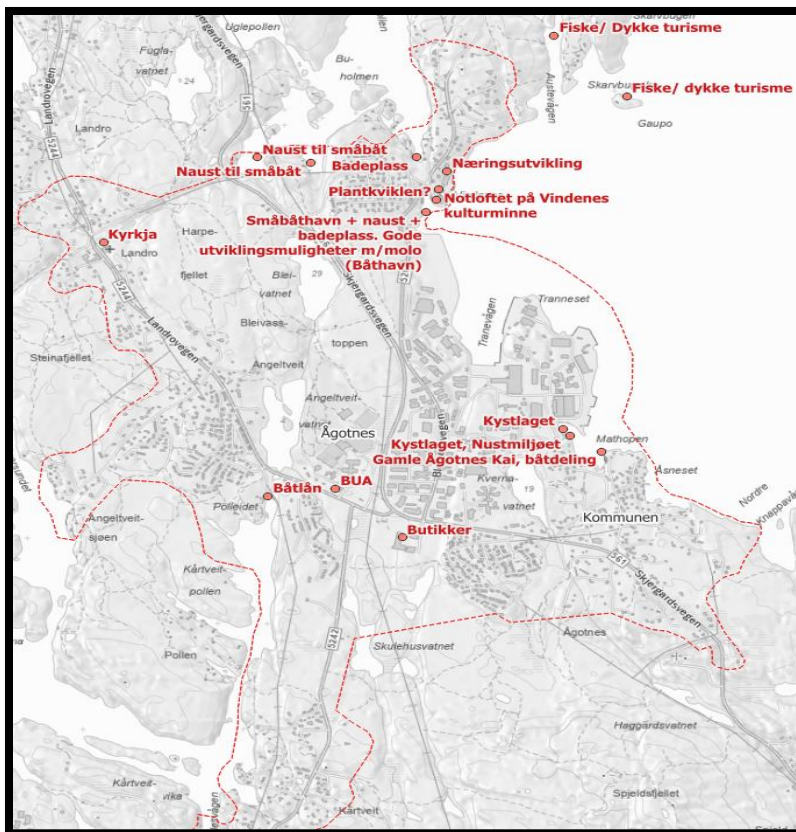
Kyrkja på Landro, Ågotnes bedehus og fleire samfunns- og grendahus i området er også haldt fram som viktige møtestadar for innbygarane.

Summert opp tyder tilbakemeldingane på at innbygarane er middels nøgd med tilbodet av uterom og møteplassar (Figur 3.2). Som nemnt saknar dei aktivitetstilbod som fremmar barn og unge sin eigenaktivitet. I tillegg ønskjer dei betre parkeringstilbod og fleire benkar der dei kan «slå av ein prat» i turløypene. I sentrum på Ågotnes meina dei det bør: «skapast eit miljø ved å tilrettelegga for eit samlingspunkt med grønne lungar, benker og trær».

Lokale ressursar som kan nyttast til småskala næring

Innbygarane på Ågotnes meina dei har både landskap og sjøområde som kan nyttast til småskala næring. Spesifikt viser dei til «Kystlaget og naustmiljøet ved Gamle Ågotnes, Notloftet på Vindenes og Kårtveitpollen». Som vist i kart 3.7 (sjå også kart 3.6) er det markert fleire områder som eignar seg til

fiske- og dykketurisme, og vatnsport med blant anna båt- og kajakkutleige. Det er også vist til stader som eignar seg til molo og småbåthamn, og i den «gamle krabbefabrikken på Solsvik kan det utviklast *kamskjelnæring*», meina dei.

Kart 3.7. Innspel som gjeld lokale ressursar som kan nyttast til småskala næringsutvikling på Ågotnes.

Kor tilfreds er innbyggerane på Ågotnes?

Som vist i figur 3.2. viser tilbakemeldingane at innbyggerane trivst rimeleg god på Ågotnes (3,9 av 5 poeng). Det same gjeld for bustadtilbod og tilgangen dei har til naturen.

Minst nøgd er innbyggerane med mobilitet og trygg ferdsel (2,2 poeng av 5) og tilgang på uterom og møteplassar (2,8 av 5).

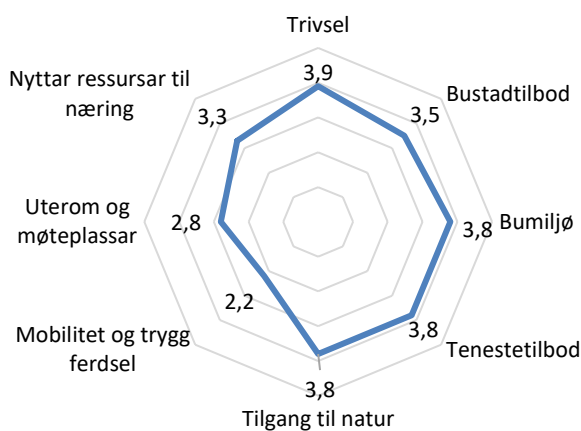
Kva bør gjerast noko med på Ågotnes?

Ikkje uventa er det også tryggare ferdsel og fleire møteplassar innbyggerane meina er viktigast å gjera noko med på Ågotnes.

Når det gjeld trafikktryggleik, viser dei til: «gjennomgangs-trafikken som deler Ågotnes i to». Fram i tid ønskjer dei ei «mindre bilbasert senterutvikling. Senteret bør ikkje vera ei rundkøyring».

Kommunedelsenteret treng ei meir: «heilskapleg planlegging med uterom som er gode å ferdest i til fots. Ikkje berre i naturen, men bilfrie fellesareal, gode grønne lungar, parkområde og

Ågotnes (N=21): På ein skala frå 1-5, kor tilfreds er du med:

Figur 3.2. Innbyggerane på Ågotnes si grad av tilfredsheit (N=16).

gang- og sykkelveggar». Også kollektivtilbodet må betrast. Til dømes med «båtruter til by'n» og bussforbindelsar frå: «Ågotnes til Rong, og Vestsio til Straume. Barn og unge deltek på aktivitetar alle stadar i kommunen».

Skape meir trivsel ved å lage ...
gode grønne lungar og
møteplasser og trivelige
gangveier med lys. Kafeer,
lekeplasser, skatepark,
klatrepark og klatresenter

Når det gjeld møteplassar og uterom, er det bilfrie uterom i sentrum, betre lågterskeltilbod og tilbod som stimulera til eigenaktivitet dei spelar inn.

Også tenestetilbodet meina dei kan gjerast noko med. Her handlar det om: *«bibliotek og innbyggartorg, og biblioteket kan gjerne kombinerast med kafé».*

4. Innbyggjarinnspel Skogsskiftet

Fakta om Skogsskiftet

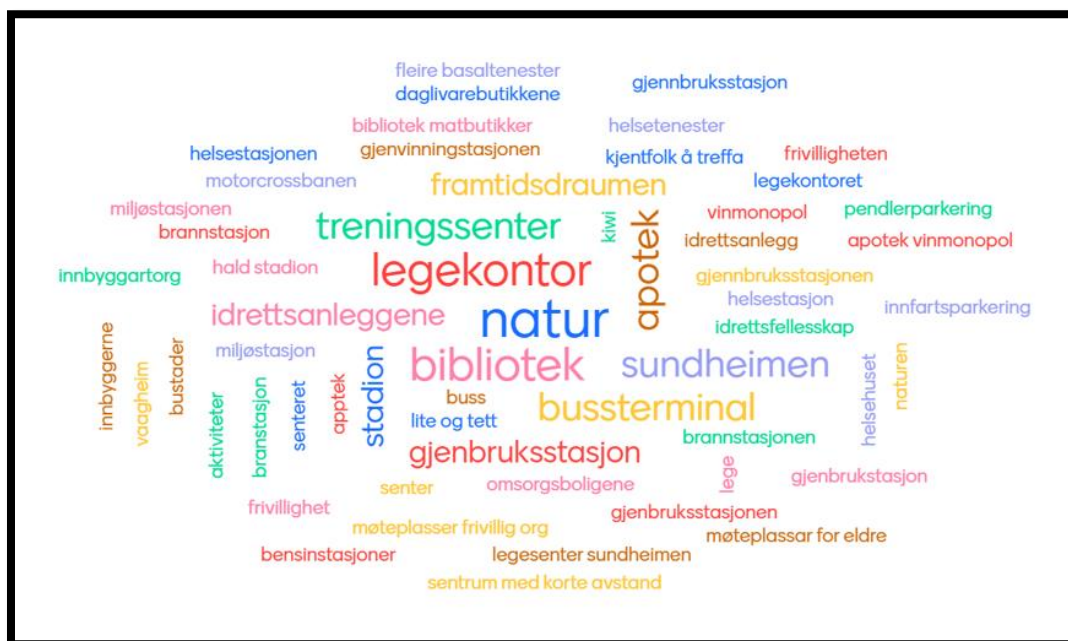
Skogsskiftet er det sørlegaste kommunedelsenteret i Øygarden, og har i underkant av 1500 innbyggjarar innanfor sentersona. 23 prosent av innbyggjarane er barn og unge under 19 år, medan 15 prosent er 67 år eller eldre. 77 prosent av innbyggjarane bur i ein bustad.

I gjeldande planar er det potensiale for i underkant av 1 400 bustader. Skogsskiftet har tenester som barnehage, bibliotek/innbyggjartorg, vinmonopol, apotek, daglegvare, kjøpesenter, legeteneste, bensinstasjonar og sjukeheim i sentrum. Fotballbane og gjenvinningsstasjon ligg også tett på sentrum, medan barneskule, idrettshall, brannstasjon og ei avdeling av Sotra vidaregåande ligg i ytterkanten av kommunedelsenteret.

Identitet og tilhørslse

Som i dei andre kommunedelsentera er det flest som spelar inn at det er naturen som gjer staden særpreg og innbyggjarane stolt. Men «naturen sin verdi» er ikkje like framstående og tydleg. Som illustrert i figur 4.1 meina innbyggjarane at Skogsskiftet sitt særpreg handlar like mykje om dei tenestetilboda dei har, så legekontor, Sundheimen, omsorgsbustader, apotek, bibliotek, innbyggjartorg, treningscenter, daglegvarer og andre typar handel. Dei set pris på å ha eit sentrum som er: «lite og tett, med korte avstandar».

I tillegg løftar dei fram «idrettsanlegga, frivilligheita, innbyggjarane og folket».

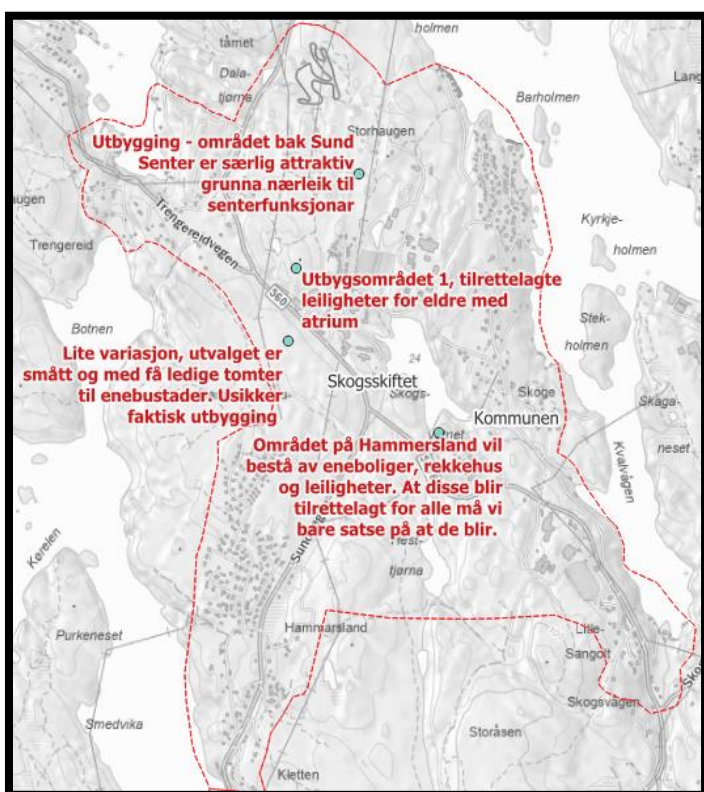

Figur 4.1. Kva ved Skogsskiftet gjer deg stolt? (N=82).

Bustad for alle og gode bumiljø

Innbyggerane er middels nøgd med bustadtilbodet i Skogsskiftet (2,8 av 5 poeng), og viser til at det per no er: «*lite variasjon, det finst mest einebustadar*». Som vist i faktaboks, bur 77 prosent av innbyggerane i einebustadar.

Innbyggerane er kjent med at det føreligg planar for vidare bustadbygging, og legg til at dersom vi: «*tar med dei nye felta, blir det noko variasjon i størrelse og pris. Må satse på at dei nye bustadområda blir attraktive, med bustadtilbod for alle*».

Som vist i kart 3.1. meina dei at bustadområdet bak Sund senter vil vera særleg attraktivt, grunna nærleik til alle senterfunksjonane. Attraktivitet vil likevel henge saman med pris. Difor må: «*pris på leilegheit i området bli meir overkommeleg. Prisen må samsvara med det som vert seld. Særleg eldre er prissensitive når dei skal selje einebustadar og kjøpe leilegheit i sentrum*».

Innbyggerane legg vekt på at dei treng eit meir variert tilbod; både til eldre og 1.gonsetabrarar. Det blir også spelt inn at dei treng fleire bumiljø med nærleik til sjø, og at det er mogleg å utvikla eit bustadområde rundt Hald stadion.

Kart 3.1. Innspel som gjeld bustad for alle i Skogsskiftet.

Tenestetilbod

Som nemnt tidlegare meina innbyggerane at senteret med «*fleire basale tenester*», gir Skogsskiftet særpreg. Dei viser blant anna til viktigeita av å ha god tilgang på helsetenester som «*legar, tannlege, fysioterapi og apotek*». Dei set også handelstilbodet i kommunedelsenteret høgt; så som «*daglegvarer, bensinstasjon, blomsterbutikk og vinmonopol*».

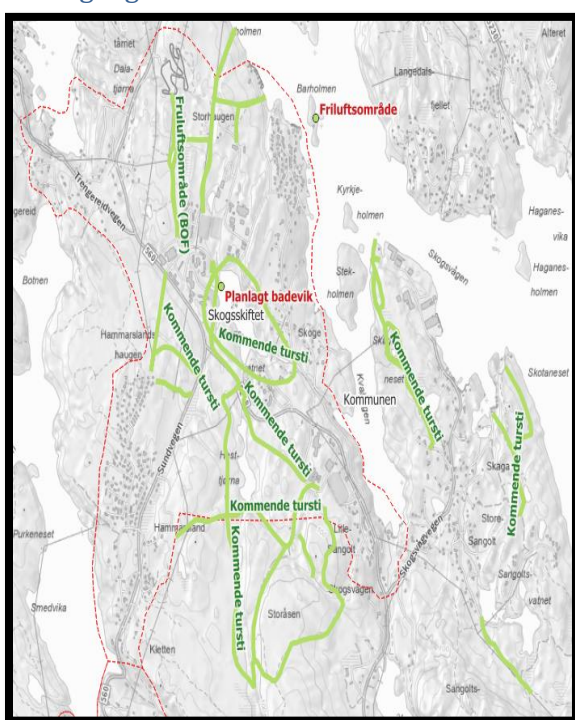
Når det gjeld tenester knytt til kultur og fritidstilbod, viser dei til «*bibliotek, innbyggartorg, idrettsanlegg og treningssenter*». For barn og unge er særleg idrettsanlegget og skuleområdet haldt fram som viktig (sjå kart 3.5).

Samla tyder tilbakemeldingane på at dei er rimeleg nøgd med dagens tenestetilbod (3,8 poeng av 5, sjå figur 3.2). Av tenester dei saknar blir det vist til skuletannlege. Slik også innbyggerane på Rong og Ågotnes påpeika, kan det vera utfordrande for foreldre i jobb å henta/frakta skulebarn til og frå tannlege time på Straume.

Andre tenester dei saknar er «ungdomsklubb» og fleire «korttids- og avlastningsplassar til eldre». Dei saknar også ein lokal «symjehall, lokalar som frivillige organisasjonar fritt kan nytta, og teleslynge (som virka) i alle kommunale bygg».

Av privat tenestetilbod dei kunne tenkja seg, nemner dei «bokhandel, post i butikk og kafé og restaurant som ein møteplass utover biblioteket». Dei minna oss også på at: «kollektivtilbodet frå bygdene til senteret er dårleg, noko som gjer det vanskeleg å nå dei tenestene som finst i kommunedelsenteret».

Lett tilgang til natur

Kart 3.2. Innspel som gjeld viktige naturområde og lett tilgang til natur i Skogsskiftet. Kartet til høgre er barnetråkk-registreringar.

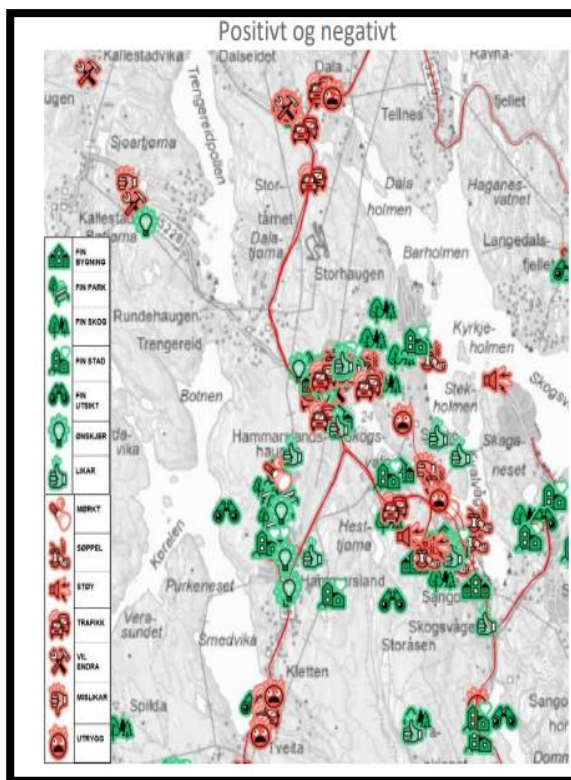
Barn og unge viser også til fleire fine stader i naturen og skogsområde som dei nyttar i kvardagen (sjå kart 3.2 og kart 3.4.).

Fleire innspel peika på at innbygarane i Skogsskiftet treng betre tilgang til naturen enn det dei har i dag. Dette gjeld særleg for dei som treng universell tilrettelegging. Per no har: «vi ikkje universelt tilrettelagte turområde».

Dei treng også fleire parkeringsplassar ved turområda i senteret. Dei meina også at

Skogsskiftet er det kommunedelsenteret som får lågast skår på kor nøgd innbygarane er med tilgang til natur (3 poeng av 5, figur 3.2.), men dei har fleire friluftsområde, turløyper og -stiar som per i dag er viktige for dei (kart 3.2.). Dei held særleg fram området rundt Skogavatnet, som har potensiale til universell utforming og Skogestranda med badeplassar.

Innbyggaren er også opptekne av å ta vare på naturmangfaldet som finst i Sundskogen. Det finst også edellauvskog som er viktig å ta vare på.

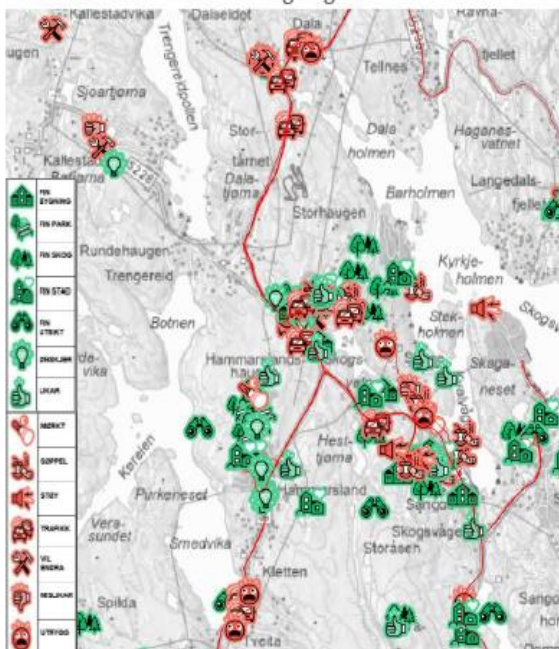

nøgd med, blir det vist til «biblioteket, handlesenteret, treningsenter og idrettsanlegg». Når det gjeld idrettsanlegg meina dei at desse bør «utviklast med aktivitetar, både for eldre og med ungdomsklubb i klubbhuset».

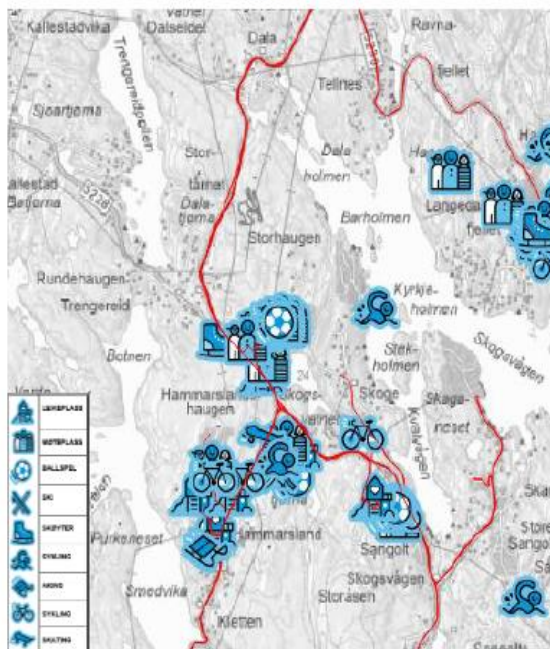
Barnetråkk Skogsvåg

Skuleelevane synast at det er fleire fine naturområde i nærleik av bustadområda rundt kommunedelsenteret i Skogsvåg. Mange likar skulen sin og meiner dei har eit fint hus. Idrettsområda i sentrum og ved barneskulen vert i stor grad nytta til aktivitet og som møteplass. Samtidig er det registrert søppel i sentrum og ved barneskulen, og ønskje om at leikeplassar i bustadområda skal blir rusta opp.

Positivt og negativt

Aktivitet

Av aktivitetar er det særleg ballspel og leikeplassar som er registrert i Skogsvåg. Nokre få registrerer at dei sykklar.

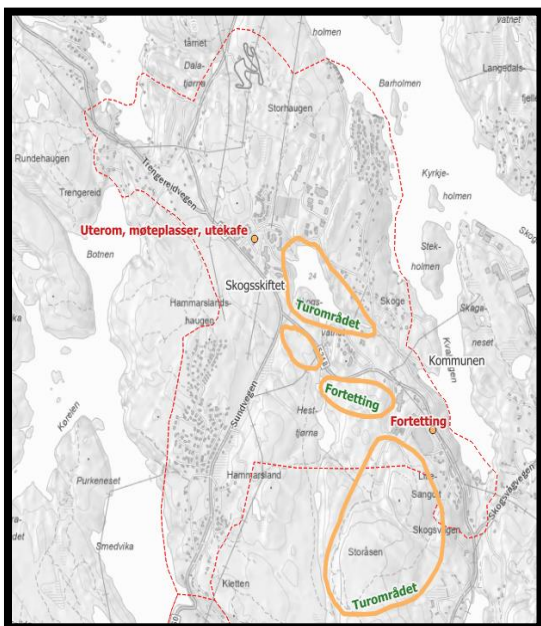

Det er få registreringar på korleis borna opplev trafikk langs hovudvegen gjennom kommunedelsenteret.

Ved fleire bustadområde er det meldt om fin skog, natur og utsikt. Skuleelevane nyttar også naturen i nærområdet.

Kart 3.4. Resultat frå barnetråkk i Skogsskiftet.

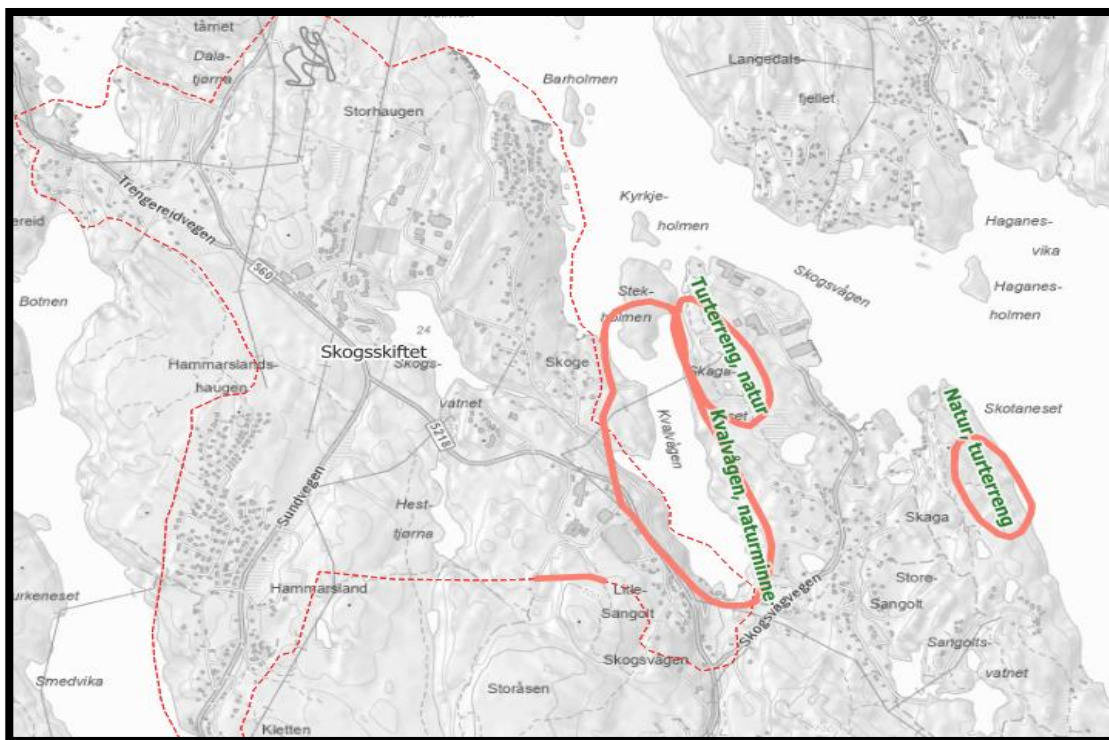
Ei tydeleg tilbakemelding frå innbyggjarane er at dei ønskjer meir variasjon møteplass-tilbodet og betre tilrettelagte uterom i sentrum. Til dømes skriv dei: «Finnes ingen møteplassar i Skogsskiftet i dag. "Ingen" setter seg på en benk for å hygge seg her». Difor ønskjer dei seg eit «torg i sentrum, slik det er vedteke i planar».

Som nemnt tidlegare saknar også innbyggjarane tilrettelagte møteplassar ved sjø. Eit døme er «gjestehamn».

Kart 3.5. Innspel som gjeld viktige uterom og møteplassar i Skogsskiftet.

Lokale ressursar som kan nyttast til småskala næring

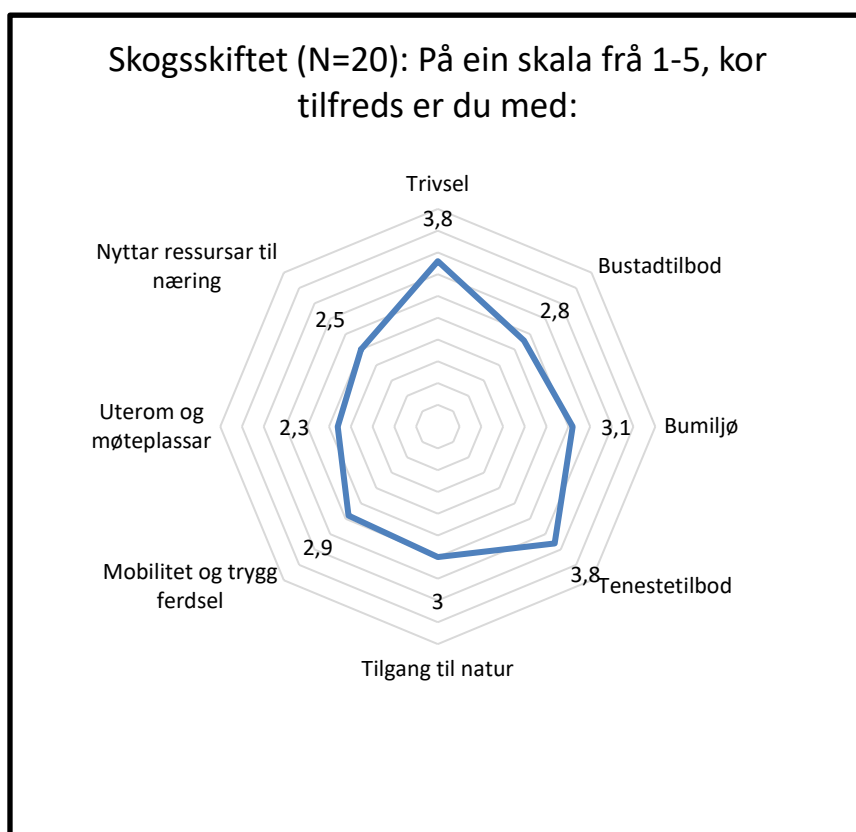
Det er få registreringar på tema «lokale ressursar som kan nyttast til småskala næring» i Skogsskiftet. Som vist i kart 3.6. gjeld dei innspela vi har fått, områder og ressursar som finst i naturen og ved sjøen. Til dømes er området rundt Kvalvågen, Skoge og Skotaneset løfta fram.

Kart 3.6. Lokale ressursar som kan nyttast til småskala næring Skogsskiftet.

Kor tilfreds er innbyggerane i Skogsskiftet?

Innbyggerane som bur i eller nyttar Skogsskiftet som sitt næraste senter er mest nøgd med tenestetilbodet (3,8 av 5 poeng). I tillegg melder dei tilbake å ha gode bumiljø (3,1) og at dei trivst rimeleg godt i senteret (sjå figur 3.2).

Minst nøgd er dei med uterom og møtestadar, variasjon i bustadtilbodet, og mobilitet og trygg ferdsel.

Figur 3.2. Innbyggerane i Skogsskiftet si grad av tilfredsheit.

Kva bør gjerast noko med i Skogsskiftet?

Det er også dei temaområda som innbyggerane er minst nøgd med dei meina må gjerast nok med. Flest tilbakemeldingar er knytt til mobilitet og trygg ferdsel, og handlar i stor grad om å gjera det tryggare for mjuke trafikantar å ta seg fram i senteret: «betre tilrettelagt for gåande. Treng

samanhengande gangfelt til all tenesteytande næring i området. Trafikksikring med overgangsfelt og naturlege kryssingspunkt av bilveg for mjuke trafikantar».

I tillegg meina dei at det er: «behov for gangvegane langs bilvegane inn til senteret». For at innbyggerar som bur utanfor senteret skal kunna nytta dei tilboda som finst, «må kollektivtilbodet betrast med ringbussar inn til senteret».

Spesielt tilrettelagt trafikksikring i sentrumsområde for "mjuke trafikantar" med tanke på at bebuarar frå tilrettelagte boligar skal kunne ferdest trykt ute på eige hand. Synshema, hørselshemmet,

Også tilbod av uterom og møteplassar må gjerst noko med. Som nemnt tidlegare saknar dei «utforming og oppgradering med eit torg og tilrettelagt uterom og møteplassar i sentrum».

Frrområde og leikeplassar i kommunedelsenteret har behov for oppgradering, og tilbodet til ungdom bør bli betre; t.d. i forma av ein «ungdomsklubb, fysakhall, symjehall og fotballhall». Dei saknar også «møterom, møteplassar, lagerplass for frivillige lag og organisasjonar».

Gratis sosiale møteplasser for å slå av ein prat med sambygdingar, møterom som ikkje fordrar at du må betala for å delta/sitte

Av øvrig tenestetilbod som kan bli betre, viser dei til «skuletannlege» og eit meir variert «*butikk og kafé-tilbod*».

Til slutt er dei opptekne av betre tilgang til natur og sjø med universell tilrettelegging og etablera ein «*badeplass ved Skogsvatnet*».

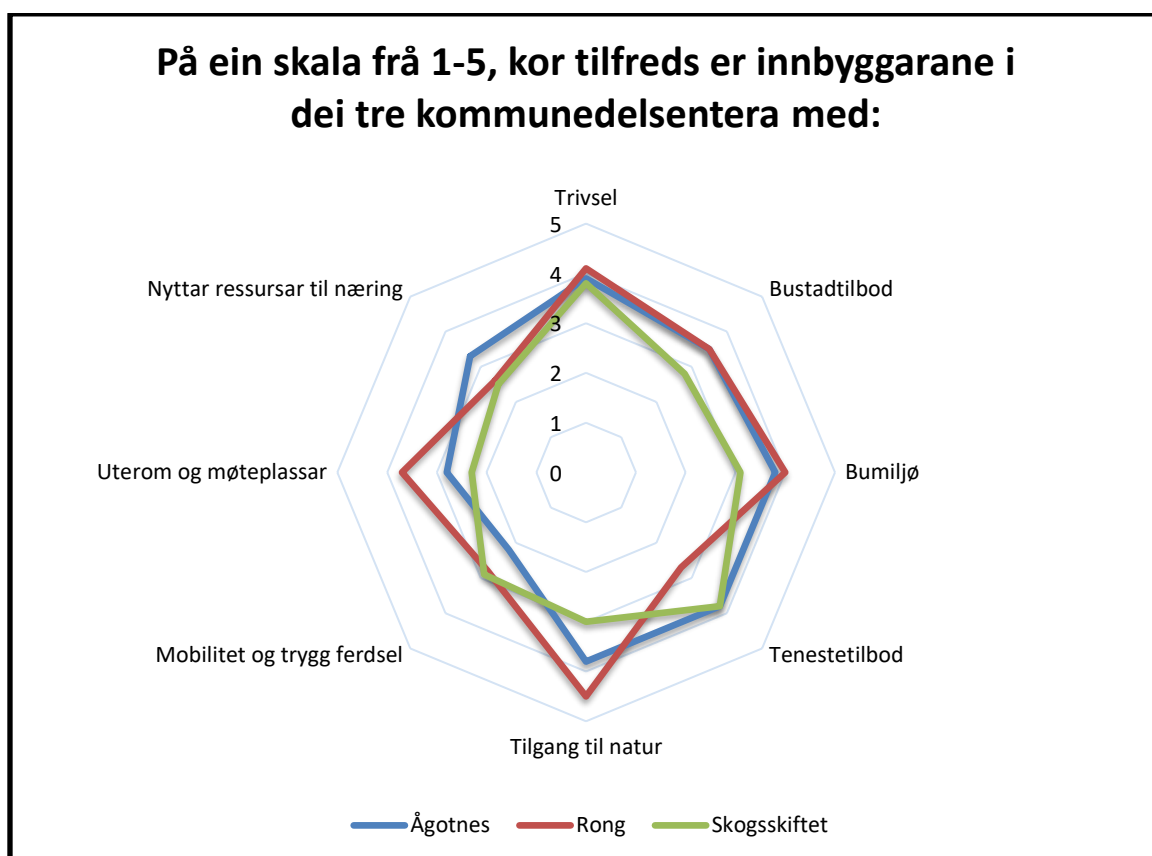
5. Kva er felles og kva skil kommunedelsentera frå kvarande?

Som nemnt i kapittel 1 skal innspela og kunnskapen vi har fått gjennom medverknadsaktivitetar hjelpe oss i arbeidet med å:

- utdjupe samfunnsdelen sine kommunedelsenterstrategiar for nærmiljøutvikling, bustader og enkelt kvardagsliv for alle
- fastsetta kommunedelsentera si utstrekning og omfang av fortetting og tenestetilbod
- avklara korleis vi kan leggja til rette for bustader for alle i kommunedelsentera
- utvikla småskala næring basert på ressursane og identiteten/særtrekka som kommunedelsentera har.

Vidare skal kunnskapsgrunnlaget vera gjenstand for politiske drøftingar om prinsipp og vedtak av strategiar for bruk av areala i dei tre kommunedelsentera i Øygarden.

Figuren under illustrera kva som er fellestrekk og kva som skil dei tre kommunedelsentera frå kvarandre.

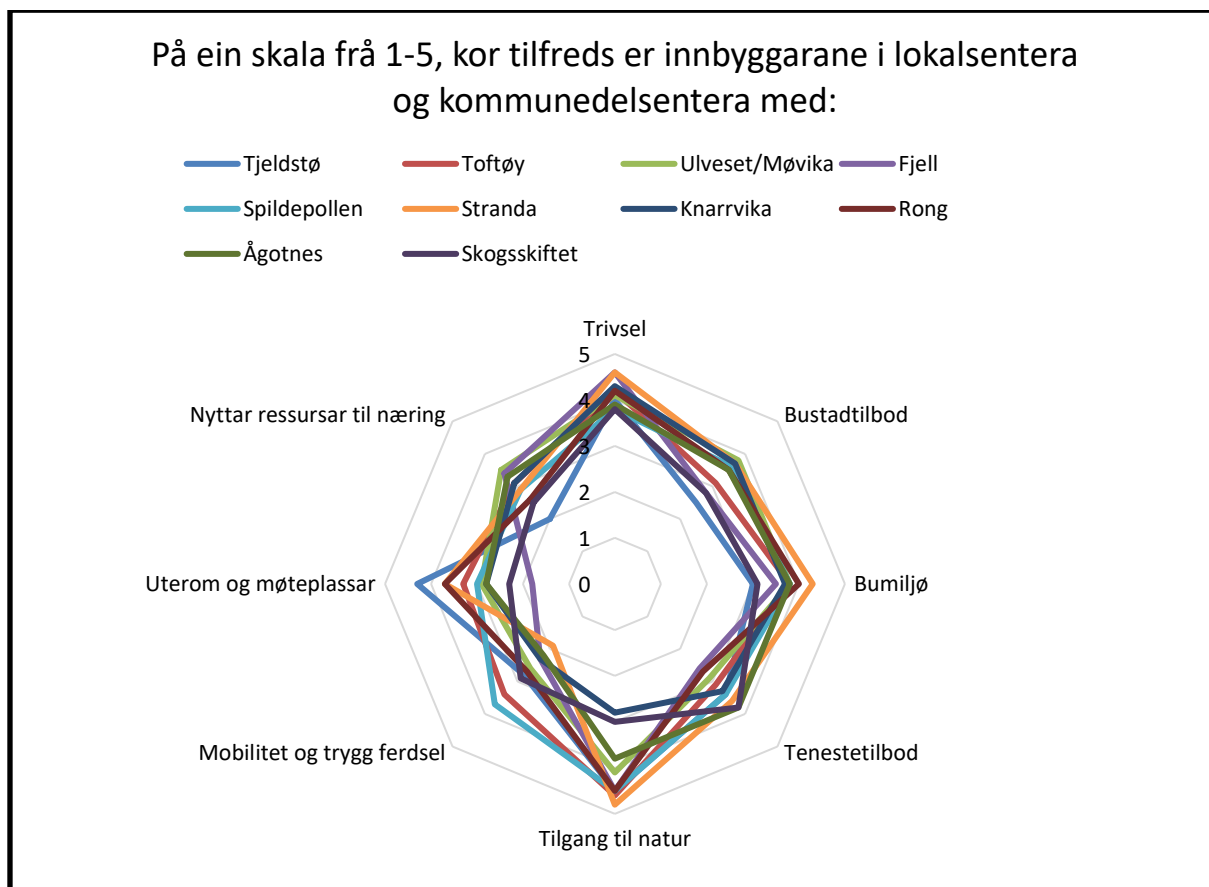

Figur 5.1. Kva er felles og kva skil kommunedelsentera frå kvarandre?

Dette er felles ved kommunedelsentera

Felles for dei tre kommunedelsentera er at innbygarane rapporterer om god trivsel. Vi ser likevel ein tendens til at innbygarane i kommunedelsentera gir litt lågare skår på trivsel enn innbygarane i dei sju lokalsentera (sjå figur 5.2).

Eit anna fellestrekk er at innbyggerane i kommunedelsentera, som i lokalsentera, peikar på natur og sjø som viktige verdiar og særtrekk ved staden, men desse verdiane og identitetsmarkørane er ikkje like tydeleg framheva i kommunedelsentera som i dei sju lokalsentera våre. Med unntak av Rong, er også innbyggerane i kommunedelsentera litt mindre nøgd enn i lokalsentera, med kor god tilgang dei har til naturen og sjøen. Her skil Skogsskiftet (og lokalsenteret Knarrvika) seg mest ut, ved å vera klart mindre nøgd med tilgangen dei har til natur og sjø i sine nærrområde (sjå figur 5.1. og 5.2).

Figur 5.1. Kva er felles og kva skil kommunedelsentera og lokalsentera frå kvarandre?

Når det gjeld innspel som handlar om å betra tilgangen til naturen i kommunedelsentera, er innbyggerane særskild opptekne av å betra den universelle tilgangen. Utan unntak er universell tilkomst til sjø eit særleg stort sagn blant innbyggerane i alle sentera våre.

Tilgang til sjø, natur- og friluftareal spelar ei viktig rolle for rekreasjon og folkehelse, men også for kommunedelsentera sin attraktivitet som bustadområde. I tillegg viser innbyggerane til den verdien som naturen og sjøen har som ressurs, med stort potensiale til å utvikla småskala næring lokalt. Dette gjeld særleg næringsutvikling retta mot opplevingsøkonomi, reiseliv og turisme.

I alle kommunedelsentera er det kome innspel om verdifulle naturområde som må tas vare på for framtida. Dei har også peika på viktige naturtypar som vi må verne om.

Alle er opptekne av tenestetilbodet i kommunedelsentera. Med unntak av Rong, er innbyggerane rimeleg nøgd med det tenestetilbodet dei har i dag. Innbyggerane som nyttar kommunedelsentera

som sitt næraste senter, er også meir nøgd med tenestetilbodet enn dei som bur i eller nyttar tenestetilbod i lokalsentera (sjå figur 5.2).

Tenestetilbod som er særleg viktig for dei er:

- skule- og barnehagetilbod
- tilbod knytt til helse; så som lege, fysioterapi, apotek, helsestasjon, eldresenter og heimesjukepleie
- kultur- og fritidstilbod som til dømes idrettsanlegg, leikeplassar, bibliotek, innbyggartorg
- handel som til dømes daglegvarer, bensin, frisør, kafé og tilsvarande

Sjølv om innbyggerane er rimeleg nøgd med tenestetilbodet, ønskjer all eit breiare tilbod. Når det gjeld offentleg tenestetilbod, er dei særleg opptatt av skuletannlege (som er ei fylkeskommunal oppgåve), betre tenester til eldre, og eit ytra behov for å skapa arenaer (ute og/eller inne) som stimulera barn og unge til eigenaktivitet.

Tiltak som fremmar mobilitet og trafikksikring er også viktige tema for innbyggerane i kommunedelsentera. Ei generell tilbakemelding er behov for å gjera det tryggare for mjuke trafikantar å ta seg fram, og at kollektivtilbodet må betrast med type hent-meg-bussar og ringbussar. Innspel som gjeld vidare utvikling av i dei tre kommunedelsentera, må også kunna tolkast som eit ønskjer om mindre bilbasert sentrumsutvikling, der det fram i tid kan skapast uterom og «grøne lunger» der folk og mjuke trafikantar kan ferdast og møtast.

Når det gjeld bustadtilbod, etterspør innbyggerane større variasjon i tilbodet. Eit særleg behov er knytt til bustader for eldre og førstegangsetablerarar. Denne tilbakemeldinga gjeld for alle kommunedelsentera og lokalsentera våre.

Jamt over er innbyggerane rimeleg nøgd med tilbodet dei har av uterom og møteplassar i kommunedelsentera. Likevel er kommunedelsentera sine innbyggerar (med unntak av Rong) litt mindre nøgd med møteplasztilbodet enn dei er i lokalsentera våre. Årsaka kan er truleg knyttast til eit tydlegare ønskje om uterom/møteplassar (for mjuke trafikantar) i sentrum, og at innbyggerane i kommunedelsentera (m/unntak av Rong) i litt mindre grad oppgir å nytta naturen og sjøen som møtestad, enn det innbyggerane gjer i lokalsentera våre (jf. figur 5.1. og 5.2).

Dette er unikt ved dei ulike kommunedelsentera

Som omtalt i kapitla om kva innbyggerane meina må gjerast noko med i kommunedelsenteret dei bur i eller nyttar, er det særleg tenestetilbod, møteplassar, uterom og trygg mobilitet som innbyggerane gjer merksemd.

Når det gjeld **Rong**, er flest innbyggerar opptekne av at tenestetilbodet dei har i dag må oppretthaldast og betrast. Per no er dei uroa for konsekvensane av barnehage- og skulebruksplanen og det framtidige tenestetilbodet knytt til oppvekst (inklusive tilbod innan fritidsaktivitetar) og helse. Ei generell tilbakemelding kan summerast opp slik: *«tenestetilbodet til alle generasjonar må oppretthaldast. Det gamle rådhuset på Rong må nyttast til å gje gode tenester til lokalbefolkninga»*. Innbyggerane etterlyser også ein open dialog om etterbruk av kommunale bygg. Dette gjeld både det gamle rådhuset på Rong og dei skulane (med uteområde) nord for Rong som allereie er lagt ned, og dei som i ny skulebruksplan blir foreslått lagt ned fram mot 2034. Fleire av desse kommunale bygga, med uteareal, meina dei kan nyttast til tenester, møteplassar, aktivitetstilbod, gründer-hub mm.

Innbyggjarane på **Ågotnes** er særleg opptekne av å løysa trafikkutfordringane i kommunedelsenteret med ei «*mindre bilbasert sentrumsutvikling, med grønne lungar, benkar og uterom*». Innbyggjarane er rimeleg nøgd med tenestetilbodet dei har i dag, men dei uttrykkjer behov for tenestetilbod i form av flater/areal til møteplassar som sikrar eit lågterskelbehov og stimulera til eigenaktivitet for alle innbyggjarar og alle aldersgrupper.

Innbyggjarane på Ågotnes har industri tett på seg, noko som gir senteret særpreg og innbyggjarane er stolt av. Samstundes spelar dei inn at arealet som CCB nyttar, må nyttast «godt» før ein tar i bruk nytt areal til næring.

I **Skogskiftet** er også innbyggjarane opptatt av ei meir «trafiksikker» sentrumsutvikling. Dei ser eit særleg behov for fleire og meir varierte bustadtilbod i sentrum, kombinert med universelt tilrettelagt framkomst, og gode uterom og møteplassar sentralt.

Skogskiftet er det kommunedelsenteret der innbyggjarane er minst nøgd med tilgangen dei har til natur og sjø. I medverknadsarbeidet har innbyggjarane peika ut fleire stader der det kan utviklast turløyper, snarvegar og universelle tilkomstar til sjøen og naturen; noko dei saknar og manglar i dag.

Dette bør vi ha fokus på i arealdelen til kommuneplanen

Bustad for alle – Innbyggjarane er opptekne av bustader for eldre og førstegangsetablerarar. Som reguleringsmynde har ikkje kommunen høve til å bestemma målgrupper for bustadområde. Vi kan likevel planlegga for eit meir aldersvennleg samfunn ved å sikra bustadareal tett på senterfunksjonar som butikk, offentlege tenester og kollektivtilbod. I kommunedelsentera vil det også vera viktig å vurdere gjeldande reguleringsplanar, og om dei oppfyller behovet for variasjon i bustadtilbodet.

Mobilitet og trygg ferdsel – For å sikra god mobilitet og trygg ferdsel for framtida vil det vera eit viktig prinsipp i KPA å sikra bustadareal der det allereie er godt kollektivtilbod og vurdere behov for rekkefølgekrav for å sikre gode tilhøve for mjuke trafikantar.

Uterom og møteplassar – Innbyggjarane løftar fram betydninga av skulen og barnehagane sine uteområde, samt lokale idrettsanlegg som viktige møteplassar i kommunedelsentera. I tillegg peikar både vaksne og barn på naturen og sjøen som viktige møteplassar for treff, aktivitet og leik. I KPA må vi ha fokus på å sikra tilstrekkeleg areal til både organisert og uorganisert aktivitet. Område som inviterer til uorganisert aktivitet er særleg etterspurt av innbyggjarane. Når det gjeld tilgang til natur og sjø må vi ta vare på det natur- og friluftsansarealet som både særpregar sentera våre og gjer dei til attraktive buområde (sjå også pkt. «lett tilgang til natur»).

Tenester i kommunedelsentera – Innbyggjarane er opptekne av å oppretthalda det tenestetilbodet dei har i kommunedelsenteret i dag, men ønskjer seg også eit utvida tilbod. Nokre peikar på offentlege tenestetilbod særleg innanfor helse og oppvekst (inklusive idretts- og fritidstilbod). Andre ønskjer seg betre butikktilbod og/eller møteplassar i form av ein kafé, og anna privat servering/service. Arealdelen kan ikkje sikra at denne typen aktivitetar vert etablert, men det er eit viktig prinsipp å setta av tilstrekkeleg areal til handel og privat tenesteyting i kommunedelsentera, slik at nokon kan etablere eit tilbod der det er grunnlag for det. Det er vidare avgjerande i KPA å vurdere om vi har tilstrekkeleg arealformål, og om dei ligg på rett stad for å dekke behovet for utvikling i eit langsiktig perspektiv. Dette behovet framkjem av behovsanalysane og Øygarden 2040.

Lett tilgang til natur – Innspela viser at natur og tilgang til sjø er viktig for innbyggerane våre, og at dette er høgt verdsette kvalitetar ved kommunedelsentera. Gjennom arealdelen kan vi velja å ta vare på tilgangen til natur og sjø, ved å ikkje bygga ned gode koplingar og/eller sikre tilgangar gjennom rekkefølgekrav i fortettingsområda, men også ved å leggja til rette for nye koplingar til naturen/sjøen der det kan la seg gjera. Gjennom arealdelen kan vi også arbeida for at nye bustadområde skal ha god tilgang til natur, og vi må finna balansen mellom vern og utbygging. Universell tilgang til natur og sjø er også ein gjengangar i innspela. Dette er viktig for å sikra at fleire får tilgang, men det vil også kunne krevja at vi gjer inngrep i naturen, noko som kan bety at vi må prioritera kor i kommunen vi legg til rette for universell tilgang til sjø og natur.

Ressursgrunnlag og småskala næring – Innbyggerane peikar på naturen som eit viktig ressursgrunnlag, med godt potensiale for å utvikla lokal opplevingsøkonomi, reiseliv og turisme. For å sikra grunnlaget for småskala næring i lokalsentera er det difor viktig at vi tek vare på naturen og sikrar tilgang til sjø, i samsvar med punkta over (uterom og møtestadar/lett tilgang til natur).

[Korleis kan vi følgja dette opp i andre prosessar](#)

Mykje av kunnskapen som er komen fram i medverknaden er relevante for andre prosessar. Det krev at kommunen tek i bruk verkemiddel utanfor rolla som reguleringsmynde, og utanfor arbeidet med arealdelen til kommuneplanen. Dette kan vera gjennom oppfølging av eigedomsstrategien, gjennom systematisk oppfølging av bustadsosialt arbeid, dialog med utbyggjarar og andre samarbeidsaktørar i næringsnettverket. Bergen- omland og friluftsråd (BOF) og lokale lag og organisasjonar er døme på samarbeidsaktørar, som kan vera avgjerande for å utvikle kommunen innanfor tema som er omtalt i denne rapporten.

Kunnskapen som kommunen har fått gjennom medverknad er nyttig som grunnlag for rettleiing og vurdering av nye reguleringsplanar, som kjem til kommunen for behandling. Det har også kome inn fleire konkrete innspel på trafikkisikring på eksisterande infrastruktur. Desse innspela vil bli handtert og gitt prioritering i trafikkisikringsplanen til kommunen, som er i prosess, og som skal til vedtak sommaren 2025.